Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MELCHIOR WATHELET IŠVADA,
pateikta 2016 m. gegužės 31 d.[1]

Byla C-72/15

Rosneft Oil Company OJSC
prieš
Her Majesty's Treasury,
Secretary of State for Business, Innovation and Skills,
The Financial Conduct Authority

(High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Aukštasis teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės suolo skyrius (Skyriaus teismas), Jungtinė Karalystė) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Bendra užsienio ir saugumo politika — Tam tikrų Sprendimo 2014/512/BUSP ir Reglamento (ES) Nr. 833/2014 straipsnių galiojimas — Ribojamosios priemonės atsižvelgiant į Rusijos Federacijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje"

I – **Įvadas**

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2014 m. liepos 31 d. Tarybos sprendimo 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje[2] (toliau – Sprendimas 2014/512), ir 2014 m. liepos 31 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje[3] (toliau – Reglamentas Nr. 833/2014), galiojimu ir aiškinimu.

2. Šis prašymas labai svarbus, nes jį nagrinėdamas Teisingumo Teismas turės nuspręsti dėl savo jurisdikcijos atlikti Sąjungos teisės aktų, priimtų bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) srityje, galiojimo kontrolę ir aiškinti šiuos aktus priimant prejudicinį sprendimą, kai pagal ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutinį sakinį ir SESV 275 straipsnį tokia galimybė, atrodo, atmetama.

3. Taigi ši byla suteikia Teisingumo Teismui progą nurodyti teisės aktus, kuriems pagal jo Nuomonės 2/13 (EU:C:2014:2454) 252 punktą „esant dabartinei Sąjungos teisės padėčiai <…> netaikoma teisminė Teisingumo Teismo kontrolė".

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 229, p. 13. Šis sprendimas kelis kartus iš dalies keistas. Kadangi pagrindinė byla susijusi tik su daliniais pakeitimais, padarytais iki 2014 m. gruodžio mėn., šioje išvadoje remsiuosi 2014 m. gruodžio mėn. galiojusia Sprendimo 2014/512 su daliniais pakeitimais, padarytais 2014 m. rugsėjo 8 d. Tarybos sprendimu 2014/659/BUSP (OL L 271, p. 54) ir 2014 m. gruodžio 4 d. Tarybos sprendimu 2014/872/BUSP (OL L 349, p. 58), redakcija.

3 — OL L 229, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 246, 2014 8 21, p. 59. Šis reglamentas kelis kartus iš dalies keistas. Kadangi pagrindinė byla susijusi tik su daliniais pakeitimais, padarytais iki 2014 m. gruodžio mėn., šioje išvadoje remsiuosi 2014 m. gruodžio mėn. galiojusia Reglamento Nr. 833/2014 su daliniais pakeitimais, padarytais 2014 m. rugsėjo 8 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 960/2014 (OL L 271, p. 3) ir 2014 m. gruodžio 4 d. Tarybos reglamentu Nr. 1290/2014 (OL L 349, p. 20), redakcija.

II – **Teisinis pagrindas**

A – *ES sutartis*

4. ES sutarties III antraštinėje dalyje „Nuostatos dėl institucijų“ esančio 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Europos Sąjungos Teisingumo Teismas apima Teisingumo Teismą, Bendrąjį Teismą ir specializuotus teismus. Jis užtikrina, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės.

Valstybės narės numato teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse.“

5. ES sutarties V antraštinės dalies „Bendrosios nuostatos, susijusios su Sąjungos išorės veiksmais, ir konkrečios nuostatos, susijusios su bendra užsienio ir saugumo politika“ 1 skyriaus „Bendrosios nuostatos dėl Sąjungos išorės veiksmų“ 21 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta:

„Sąjungos veiksmai tarptautinėje arenoje grindžiami principais, paskatinusiais jos pačios sukūrimą, vystymąsi ir plėtrą, ir kurių įgyvendinimą ji skatina platesniame pasaulyje: demokratijos, teisinės valstybės, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių visuotinumo ir nedalomumo, pagarbos žmogaus orumui, lygybės ir solidarumo principais bei Jungtinių Tautų Chartijos ir tarptautinės teisės principų laikymusi.“

6. Minėtos sutarties tos pačios antraštinės dalies 2 skyriuje „Konkrečios nuostatos dėl bendros užsienio ir saugumo politikos“ nustatyta:

„*1 skirsnis*

Bendrosios nuostatos

23 straipsnis

Sąjunga pagal šį skyrių vykdomuose savo veiksmuose tarptautinėje arenoje vadovaujasi principais, siekia tikslų ir veiksmus vykdo remdamasi Sąjungos išorės veiksmų bendrosiomis nuostatomis, kurie pateikti 1 skyriuje.

24 straipsnis

1. Sąjungos kompetencija bendros užsienio ir saugumo politikos srityje apima visas užsienio politikos sritis ir visus su Sąjungos saugumu susijusius klausimus, įskaitant laipsnišką bendros gynybos politikos formavimą, kuris sudarytų sąlygas pereiti prie bendros gynybos.

[BUSP] taikomos konkrečios taisyklės ir procedūros. Išskyrus atvejus, kai Sutartyse nustatyta kitaip, ją vieningai apibrėžia ir įgyvendina Europos Vadovų Taryba ir Taryba. Teisėkūros procedūra priimami aktai nėra priimami. Remiantis Sutartimis šią politiką vykdo Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai ir valstybės narės. Sutartyse apibrėžiamas specialus Europos Parlamento ir Komisijos vaidmuo šioje srityje. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso šios nuostatos, išskyrus tai, kad jo jurisdikcijai priklauso peržiūrėti [prižiūrėti], kaip laikomasi šios Sutarties 40 straipsnio, ir peržiūrėti tam tikrų sprendimų, nurodytų [SESV] 275 straipsnio antrojoje pastraipoje, teisėtumą.

<…>

3. Valstybės narės lojalumo ir savitarpio solidarumo dvasia aktyviai ir besąlygiškai remia Sąjungos užsienio ir saugumo politiką bei laikosi Sąjungos veiksmų šioje srityje.

Valstybės narės veikia išvien, kad stiprintų ir plėtotų savitarpio politinį solidarumą. Jos nesiima jokių veiksmų, prieštaraujančių Sąjungos interesams arba galinčių sumenkinti jos, kaip tarptautinių santykių darną skatinančios jėgos, veiksmingumą. <…>

29 straipsnis

Taryba priima sprendimus, kuriais išreiškiamas Sąjungos požiūris į tam tikrą geografinio arba teminio pobūdžio reikalą. Valstybės narės užtikrina, kad jų nacionalinė politika atitiktų Sąjungos pozicijas. <…>

40 straipsnis

Bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimas nedaro poveikio [SESV] 3–6 straipsniuose nurodytų Sąjungos kompetencijų vykdymui Sutartyse nustatytų procedūrų taikymui ir numatytų institucijų įgaliojimų atitinkamai apimčiai.

Taip pat minėtuose straipsniuose nurodytos politikos įgyvendinimas nedaro poveikio Sąjungos kompetencijų pagal šį skyrių vykdymui Sutartyse nustatytų procedūrų taikymui ir numatytų institucijų įgaliojimų atitinkamai apimčiai.

<…>“

B – *ESV sutartis*

7. ESV sutarties Penktosios dalies „Sąjungos išorės veiksmai“ I antraštinėje dalyje „Bendrosios nuostatos dėl Sąjungos išorės veiksmų“ nustatyta:

„205 straipsnis

Sąjunga pagal šią dalį vykdomuose savo veiksmuose tarptautinėje arenoje vadovaujasi principais, siekia tikslų ir veiksmus vykdo remdamasi bendrosiomis nuostatomis, kurie nurodyti [ES] sutarties V antraštinės dalies 1 skyriuje.“

8. ESV sutarties Penktosios dalies IV antraštinėje dalyje „Ribojančios priemonės“ nurodyta:

„215 straipsnis

1. Kai sprendimas, priimtas pagal [ES] sutarties V antraštinės dalies 2 skyrių, numato ekonominių ir finansinių santykių su viena ar keletu trečiųjų šalių visišką nutraukimą ar dalinį apribojimą, Taryba kvalifikuota balsų dauguma, remdamasi bendru Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pasiūlymu, patvirtina reikiamas priemones. Apie tai ji praneša Europos Parlamentui.

2. Kai pagal [ES] sutarties V antraštinės dalies 2 skyrių priimtas sprendimas taip numato, Taryba pagal 1 dalyje nurodytą procedūrą gali patvirtinti ribojančias priemones, nukreiptas prieš fizinius ar juridinius asmenis, grupes ar nevalstybinius subjektus.

3. Šiame straipsnyje nurodyti aktai apima reikalingas nuostatas dėl teisinių apsaugos priemonių.“

9. ESV sutarties Šeštosios dalies „Institucinės ir finansinės nuostatos“ I antraštinės dalies „Institucijas reglamentuojančios nuostatos“ 1 skyriaus „Institucijos“ 5 skirsnyje „Europos Sąjungos Teisingumo Teismas“ esančiame 275 straipsnyje nustatyta:

„Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso nuostatos dėl [BUSP] bei jų pagrindu priimti aktai.

Tačiau Teismo jurisdikcijai priklauso prižiūrėti, kaip laikomasi [ES] sutarties 40 straipsnio, ir priimti sprendimus dėl pagal šios Sutarties 263 straipsnio ketvirtojoje pastraipoje numatytas sąlygas pateiktų ieškinių, peržiūrint [ES] sutarties V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu Tarybos priimtų sprendimų, patvirtinančių ribojančias priemones, nukreiptas prieš fizinius ar juridinius asmenis, teisėtumą.“

C – *Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas*

10. 1994 m. birželio 24 d. Korfu pasirašyto Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo, nustatančio Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Rusijos Federacijos partnerystę[4] (toliau – Partnerystės susitarimas), III dalyje „Prekyba prekėmis“ nustatyta:

„10 straipsnis

1. Šalys viena kitai suteikia bendrą didžiausio palankumo režimą, apibūdintą GATT I straipsnio 1 dalyje.

2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma:

a) pranašumams, teikiamiems kaimyninėms šalims siekiant lengvinti pasienio judėjimą;

b) pranašumams, teikiamiems siekiant sukurti muitų sąjungą ar laisvosios prekybos erdvę arba sukūrus tokią sąjungą ar erdvę; terminai „muitų sąjunga“ ir „laisvosios prekybos erdvė“ turi tas pačias reikšmes, kurios yra apibūdintos GATT XXIV straipsnio 8 dalyje arba nustatytos to paties GATT straipsnio 10 dalyje nustatyta tvarka;

c) pranašumams, teikiamiems konkrečioms šalims pagal GATT ir kitus tarptautinius susitarimus besivystančių šalių labui.

<…>

12 straipsnis

1. Šalys sutaria, kad tranzito laisvės principas yra esminė šio Susitarimo tikslų siekimo sąlyga.

Dėl to kiekviena Šalis suteikia tranzito laisvę per savo teritoriją prekėms, kurių kilmės vieta arba kurių paskirties vieta yra kitos Šalies muitų teritorija.

2. Tarp Šalių taikomos GATT V straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalyse apibūdintos taisyklės.

<…>

4 — OL L 327, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 56 t., p. 5. Šis susitarimas Bendrijų vardu patvirtintas 1997 m. spalio 30 d. Tarybos ir Komisijos sprendimu 97/800/EAPB, EB, Euratomas (OL L 327, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 26 t., p. 356).

19 straipsnis

Šis Susitarimas neužkerta kelio importo, eksporto ar tranzitu vežamų prekių uždraudimams arba apribojimams dėl viešosios moralės, viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo, žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybės ar sveikatos apsaugos, gamtinių išteklių apsaugos, meninę, istorinę ar archeologinę vertę turinčių nacionalinių vertybių apsaugos arba intelektinės, pramoninės komercinės nuosavybės apsaugos ar taisyklių, reglamentuojančių auksą ar sidabrą. Tačiau tokie uždraudimai ir apribojimai neturi būti šališko diskriminavimo ar prekybos tarp Šalių paslėpto ribojimo priemonė.“

11. Šio susitarimo IV dalies „Verslui ir investicijoms skirtos nuostatos“ III skyriuje „Tarpvalstybinis paslaugų teikimas“ esančiame 36 straipsnyje nustatyta:

„Šio Susitarimo 5 priede išvardytiems sektoriams Šalys viena kitai suteikia režimą, ne mažiau palankesnį negu tas, kuris suteiktas bet kuriai trečiajai šaliai dėl sąlygų, turinčių poveikio tarpvalstybiniam paslaugų teikimui, kurį vykdo Bendrijos arba Rusijos bendrovės atitinkamai į Rusijos arba Bendrijos teritoriją pagal kiekvienoje Šalyje taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus.

<…>“

12. Minėto susitarimo V dalyje „Mokėjimai ir kapitalas“ esančiame 52 straipsnyje įtvirtinta:

„<…>

2. Užtikrinamas laisvas kapitalo judėjimas tarp Bendrijos ir Rusijos nuolatinių gyventojų tiesioginių investicijų į bendroves, formuojamas pagal priimančiosios šalies įstatymus, ir investicijų pagal IV dalies II skyriaus nuostatas forma, šių investicijų pervedimas į užsienį, įskaitant bet kuriuos kompensacinius mokėjimus, kylančius iš tokių priemonių, kaip ekspropriavimas, nacionalizavimas, arba panašaus poveikio priemonių, ir bet kokio iš to atsirandančio pelno.

<…>

5. Nepažeidžiant šio straipsnio 6 ir 7 dalių, pasibaigus penkerių metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo pereinamajam laikotarpiui, kapitalo judėjimui ir su juo susijusiems einamiesiems mokėjimams tarp Bendrijos ir Rusijos nuolatinių gyventojų Šalys neįveda jokių naujų apribojimų ir nesugriežtina galiojančių priemonių. Tačiau apribojimų įvedimas šio [šios] straipsnio dalies pirmame sakinyje nurodytu pereinamuoju laikotarpiu neturi turėti poveikio Šalių teisėms ir prievolėms pagal šio straipsnio 2, 3, 4 ir 9 dalis.

<…>

9. Šalys viena kitai suteikia didžiausio palankumo režimą einamųjų mokėjimų ir kapitalo judėjimų laisvės ir mokėjimo būdų atžvilgiu.“

13. Partnerystės susitarimo XI dalyje „Institucinės, bendrosios ir baigiamosios nuostatos“ esančiame 99 straipsnyje nurodyta:

„Jokia šio Susitarimo nuostata netrukdo Šaliai imtis priemonių:

1) kurias ji laiko būtinas siekiant apginti savo esminius saugumo interesus:

<…>

d) kilus rimtiems vidaus neramumams, keliantiems grėsmę viešosios tvarkos palaikymui, karo ar karo grėsmę keliančios didelės tarptautinės įtampos metu arba siekiant vykdyti įsipareigojimus, prisiimtus taikos ir tarptautinio saugumo palaikymo tikslais;

<…>“

D – *Sprendimas 2014/512*

14. Toliau išdėstytos Sprendimo 2014/512 nuostatos yra šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas:

„1 straipsnis

<…>

2. Tiesioginis ar netiesioginis obligacijų, nuosavybės ar panašių finansinių priemonių, kurių termino diena [terminas] viršija 30 dienų, pirkimas ar pardavimas, tiesioginis ar netiesioginis investicinių paslaugų, skirtų joms išleisti, teikimas ar pagalba jas išleidžiant arba kitoks prekiavimas tokiomis obligacijomis, nuosavybės ar panašiomis finansinėmis priemonėmis, kurias po 2014 m. rugsėjo 12 d. išleido:

<…>

b) subjektai, įsteigti Rusijoje, kuriuos kontroliuoja valstybė arba kurių daugiau kaip 50 % akcijų yra valstybės nuosavybė, kurių apskaičiuotasis bendras turtas yra daugiau kaip 1 trilijonas Rusijos rublių ir kurie ne mažiau kaip 50 % apskaičiuotųjų pajamų 2014 m. rugsėjo 12 d. gauna iš žalios naftos arba naftos produktų pardavimo arba transportavimo, įtraukti į III priede pateiktą sąrašą [t. y. *Rosneft*, *Transneft* ir *GazpromNeft*];

c) bet kuris juridinis asmuo, subjektas ar organizacija, įsteigti ne Sąjungoje, kurio daugiau kaip 50 % akcijų yra <…> b [punkte] nurodyto subjekto nuosavybė; arba

d) bet kuris juridinis asmuo, subjektas ar organizacija, veikiantys c punkte nurodytai kategorijai priklausančio arba į <…> III [priede] pateiktą sąrašą įtraukto subjekto vardu ar jo nurodymu [t. y. *Rosneft*, *Transneft* ir *Gazprom Neft*],

yra draudžiami.

3. Draudžiama tiesiogiai arba netiesiogiai sudaryti susitarimą arba dalyvauti susitarime suteikti naujas paskolas arba kreditą, kurių termino diena [terminas] viršija 30 dienų, bet kuriam 1 arba 2 dalyje nurodytam juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai po 2014 m. rugsėjo 12 d., išskyrus paskolas arba kreditą, kurių konkretus ir dokumentais pagrįstas tikslas yra teikti finansavimą nedraudžiamų prekių ir nefinansinių paslaugų tiesioginiam ar netiesioginiam importui arba eksportui tarp Sąjungos ir Rusijos ar bet kurios kitos trečiosios valstybės, arba paskolas, kurių konkretus ir dokumentais pagrįstas tikslas yra teikti ypa[č] skubų finansavimą, kad būtų įvykdyti mokumo ir likvidumo kriterijai Sąjungoje įsteigtiems juridiniams asmenims, kurių daugiau kaip 50 % nuosavybės teisių priklauso I priede nurodytam subjektui [t. y. *Sberbank*, *VTB Bank*, *Gazprombank*, *Vnesheconombank* ir *Rosselkhozbank*].

<…>

4 straipsnis

1. Valstybių narių piliečiams arba iš valstybių narių teritorijų, arba naudojantis valstybių narių jurisdikcijai priklausančiais laivais ar orlaiviais norint tiesiogiai ar netiesiogiai parduoti, tiekti, perduoti arba eksportuoti tam tikrą įrangą, kuri yra tinkama toliau nurodytų kategorijų žvalgybos ir gavybos projektams vykdyti Rusijoje, įskaitant jos išskirtinę ekonominę zoną ir žemyninį šelfą, turi būti išduodamas išankstinis eksportuojančios valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos leidimas:

a) naftos žvalgyba ir gavyba vandenyje didesniame nei 150 metrų gylyje;

b) naftos žvalgyba ir gavyba jūros teritorijoje į šiaurę nuo Šiaurės poliaračio;

c) projektai, kurie turi potencialą pagaminti naftą iš šaltinių, esančių skalūnų formacijose naudojant hidraulinio ardymo metodą; tai netaikoma skalūnų formacijų žvalgybai ir gavybai siekiant nustatyti ar išgauti naftą iš ne skalūninių rezervuarų.

Sąjunga imasi būtinų priemonių atitinkamiems objektams, kuriems turi būti taikoma ši dalis, nustatyti.

2. Išankstinius leidimus teikti:

a) techninę pagalbą ar kitas paslaugas, susijusias su 1 dalyje nurodyta įranga;

b) finansavimą ar finansinę paramą 1 dalyje nurodytos įrangos pardavimui, tiekimui, perdavimui ar eksportui arba siekiant teikti susijusią techninę pagalbą ar mokymą;

taip pat turi išduoti eksportuojančios valstybės narės kompetentinga valdžios institucija.

3. Valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos neišduoda leidimo parduoti, tiekti, perduoti arba eksportuoti įrangą arba teikti paslaugas, kaip nurodyta 1 ir 2 dalyse, jeigu jos nustato, kad atitinkamas pardavimas, tiekimas, perdavimas ar eksportas arba atitinkamos paslaugos teikimas yra skirtas vienos iš 1 dalyje nurodytų kategorijų žvalgybai ir gavybai.

4. 3 dalis nedaro poveikio sutarčių, sudarytų iki 2014 m. rugpjūčio 1 d., arba papildomų sutarčių, kurios reikalingos tokioms sutartims vykdyti, vykdymui.

5. Kompetentingos valdžios institucijos gali išduoti leidimą, kai objektų pardavimas, tiekimas, perdavimas arba eksportas arba paslaugų teikimas, kaip nurodyta 1 ir 2 dalyse, būtinas įvykio, kuris gali turėti didelį ir reikšmingą poveikį žmonių sveikatai ir saugai arba aplinkai, skubiai prevencijai arba jo pasekmių sušvelninimui. Tinkamai pagrįstais didelės skubos atvejais pardavimas, tiekimas, perdavimas arba eksportas arba paslaugų teikimas, kaip nurodyta 1 ir 2 dalyse, yra galimas negavus išankstinio leidimo, jeigu eksportuotojas per penkias darbo dienas nuo pardavimo, tiekimo, perdavimo arba eksporto ar paslaugų teikimo įvykdymo pateikia kompetentingai institucijai pranešimą, kuriame išsamiai pagrindžiamas pardavimas, tiekimas, perdavimas arba eksportas ar paslaugų teikimas be išankstinio leidimo.

4a straipsnis

1. Valstybių narių piliečiams arba iš valstybių narių teritorijų, arba naudojantis valstybių narių jurisdikcijai priklausančiais laivais ar orlaiviais tiesiogiai ar netiesiogiai teikti susijusias paslaugas, reikalingas toliau nurodytų kategorijų žvalgybos ir gavybos projektams vykdyti Rusijoje, įskaitant jos išskirtinę ekonominę zoną ir žemyninį šelfą, yra draudžiama:

a) naftos žvalgyba ir gavyba vandenyje didesniame nei 150 metrų gylyje;

b) naftos žvalgyba ir gavyba jūros teritorijoje į šiaurę nuo Šiaurės poliaračio;

c) projektai, kurie turi potencialą pagaminti naftą iš šaltinių, esančių skalūnų formacijose naudojant hidraulinio ardymo metodą; tai netaikoma skalūnų formacijų žvalgybai ir gavybai siekiant nustatyti ar išgauti naftą iš ne skalūninių rezervuarų.

2. 1 dalyje nustatytas draudimas nedaro poveikio sutarčių arba bendrųjų susitarimų, sudarytų iki 2014 m. rugsėjo 12 d., arba papildomų sutarčių, kurios reikalingos tokioms sutartims vykdyti, vykdymui.

3. 1 dalyje nustatytas draudimas netaikomas tuo atveju, jeigu atitinkamos paslaugos yra būtinos skubiai įvykio, kuris gali turėti didelį ir reikšmingą poveikį žmonių sveikatai ir saugai arba aplinkai, prevencijai arba sušvelninimui.

<…>

7 straipsnis

1. Netenkinami jokie su sutartimi arba sandoriu, kurių vykdymui tiesioginį arba netiesioginį, visapusišką arba dalinį poveikį turėjo šiuo sprendimu nustatytos priemonės, susiję reikalavimai dėl žalos atlyginimo arba kiti šios rūšies reikalavimai, pavyzdžiui, reikalavimai dėl kompensacijos ar dėl garantijos suteikimo, ypač reikalavimai pratęsti įsipareigojimo, garantijos ar žalos atlyginimo įsipareigojimo terminą arba juos apmokėti, ypač jeigu tai yra finansinė garantija ar finansinis žalos atlyginimo įsipareigojimas, kad ir kokia būtų jų forma, kuriuos pateikė:

a) subjektai, nurodyti 1 straipsnio 1 dalies b ar c punkte ir 1 straipsnio 2 dalies c ar d punkte, arba išvardyti <…> III <…> priede.

b) bet kurie kiti Rusijos asmenys, subjektai ar organizacijos; ar

c) bet kurie asmenys, subjektai arba organizacijos, veikiantys vieno iš šios dalies a arba b punktuose nurodytų asmenų, subjektų ar organizacijų vardu arba jų naudai.

2. Visuose procesiniuose veiksmuose dėl reikalavimo vykdymo pareiga įrodyti, kad 1 dalimi nedraudžiama tenkinti reikalavimą, tenka to reikalavimo vykdymo siekiančiam asmeniui.

3. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis 1 dalyje nurodytų asmenų, subjektų ir organizacijų teisei į sutartinių įsipareigojimų nevykdymo pagal šį sprendimą teisėtumo teisminę peržiūrą.

<…>“

E – *Reglamentas Nr. 833/2014*

15. Su šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą susijusios šios Reglamento Nr. 833/2014 nuostatos:

„3 straipsnis

1. Reikalaujama išankstinio leidimo tiesiogiai arba netiesiogiai parduoti, tiekti, perduoti arba eksportuoti II priede išvardytus Sąjungos arba kitokios kilmės objektus bet kuriam fiziniam arba juridiniam asmeniui, subjektui arba organizacijai Rusijoje, įskaitant jos išskirtinę ekonominę zoną ir žemyninį šelfą, arba bet kurioje kitoje valstybėje, jeigu tokie objektai skirti naudoti Rusijoje, įskaitant jos išskirtinę ekonominę zoną ir žemyninį šelfą.

2. Visam pardavimui, tiekimui, perdavimui ar eksportui, kuriam pagal šį straipsnį reikia gauti leidimą, tokį leidimą suteikia valstybės narės, kurioje įsisteigęs eksportuotojas, kompetentingos valdžios institucijos, laikydamosi Reglamento (EB) Nr. 428/2009 11 straipsnyje nustatytų išsamių taisyklių. Leidimas galioja visoje Sąjungoje.

3. Į II priedą įtraukiami tam tikri objektai, kurie yra tinkami toliau nurodytų kategorijų žvalgybos ir gavybos projektams vykdyti Rusijoje, įskaitant jos išskirtinę ekonominę zoną ir žemyninį šelfą:

a) naftos žvalgyba ir gavyba vandenyse didesniame nei 150 metrų gylyje;

b) naftos žvalgyba ir gavyba jūros teritorijoje į šiaurę nuo Šiaurės poliaračio; arba

c) projektai, kurie turi potencialą pagaminti naftą iš šaltinių, esančių skalūnų formacijose naudojant hidraulinio ardymo metodą; tai netaikoma skalūnų formacijų žvalgybai ir gavybai siekiant nustatyti ar išgauti naftą iš ne skalūninių rezervuarų.

4. Eksportuotojai kompetentingoms valdžios institucijoms pateikia visą atitinkamą informaciją, reikalingą jų paraiškoms dėl eksporto leidimo.

5. Kompetentingos valdžios institucijos neišduoda leidimo parduoti, tiekti, perduoti arba eksportuoti į II priedą įtrauktų objektų, jeigu jos turi pagrįstų priežasčių nustatyti [manyti], kad objektų pardavimas, tiekimas, perdavimas arba eksportas yra skirti bet kurios iš 3 dalyje nurodytų kategorijų žvalgybos ir gamybos projektams.

Tačiau kompetentingos valdžios institucijos gali išduoti leidimą, kai pardavimas, tiekimas, perdavimas arba eksportas susijęs su įsipareigojimo, nustatyto sutartyje, sudarytoje iki 2014 m. rugpjūčio 1 d., arba papildomose sutartyse, reikalingose tokiai sutarčiai vykdyti, vykdymu.

Kompetentingos valdžios institucijos taip pat gali išduoti leidimą, kai objektų pardavimas, tiekimas, perdavimas arba eksportas būtinas įvykio, kuris gali turėti didelį ir reikšmingą poveikį žmonių sveikatai ir saugai arba aplinkai, skubiai prevencijai arba jo pasekmių sušvelninimui. Tinkamai pagrįstais didelės skubos atvejais pardavimas, tiekimas, perdavimas arba eksportas yra galimas negavus išankstinio leidimo, jeigu eksportuotojas per penkias darbo dienas nuo pardavimo, tiekimo, perdavimo arba eksporto įvykdymo pateikia kompetentingai institucijai pranešimą, kuriame išsamiai pagrindžiamas pardavimas, tiekimas, perdavimas arba eksportas be išankstinio leidimo.

6. 5 dalyje nurodytomis sąlygomis kompetentingos valdžios institucijos gali panaikinti, sustabdyti, pakeisti arba atšaukti savo išduotą eksporto leidimą.

7. Jeigu kompetentinga valdžios institucija, vadovaudamasi 5 ar 6 dalimis, atsisako išduoti leidimą arba jį panaikina, sustabdo jo galiojimą, iš esmės jį apriboja arba atšaukia, atitinkama valstybė narė praneša apie tai kitoms valstybėms narėms ir Komisijai ir pateikia joms atitinkamą informaciją, laikydamasi Tarybos reglamento (EB) Nr. 515/97 nuostatų dėl tokios informacijos konfidencialumo.

8. Valstybė narė, prieš išduodama leidimą pagal 5 dalį sandoriui, kuris iš esmės yra identiškas sandoriui, kuriam dar galioja kitos valstybės narės arba kitų valstybių narių atsisakymas išduoti leidimą pagal 6 ir 7 dalis, pirmiausia konsultuojasi su atsisakiusia (-iomis) išduoti leidimą valstybe (-ėmis) nare (-ėmis). Jeigu po tokių konsultacijų atitinkama valstybė narė nusprendžia išduoti leidimą, ji apie tai informuoja kitas valstybes nares bei Komisiją ir pateikia visą atitinkamą informaciją, kuria paaiškinamas toks sprendimas.

3a straipsnis

1. Draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai teikti susijusias paslaugas, reikalingas toliau nurodytų kategorijų žvalgybos ir gavybos projektams vykdyti Rusijoje, įskaitant jos išskirtinę ekonominę zoną ir žemyninį šelfą:

a) naftos žvalgyba ir gavyba vandenyse didesniame nei 150 metrų gylyje;

b) naftos žvalgyba ir gavyba jūros teritorijoje į šiaurę nuo Šiaurės poliaračio; arba

c) projektai, kurie turi potencialą pagaminti naftą iš šaltinių, esančių skalūnų formacijose naudojant hidraulinio ardymo metodą; tai netaikoma skalūnų formacijų žvalgybai ir gavybai siekiant nustatyti ar išgauti naftą iš ne skalūninių rezervuarų.

Šioje dalyje susijusios paslaugos tai:

i) gręžimas;

ii) gręžinių tyrimas;

iii) karotažo ir užbaigimo paslaugos;

iv) specializuotų plūdriųjų konstrukcijų teikimo [tiekimo] paslaugos.

2. 1 dalyje nustatytais draudimais nedaroma poveikio įsipareigojimų pagal sutartį arba bendrąjį susitarimą, sudarytą iki 2014 m. rugsėjo 12 d., arba pagal papildomas sutartis, būtinas tokiai sutarčiai vykdyti, vykdymui.

3. 1 dalyje nustatyti draudimai netaikomi tuo atveju, jeigu atitinkamos paslaugos yra būtinos įvykio, kuris gali turėti didelį ir reikšmingą poveikį žmonių sveikatai ir saugai arba aplinkai, skubiai prevencijai arba jo pasekmių sušvelninimui.

Paslaugos teikėjas per penkias darbo dienas nuo bet kokios pagal šią dalį atliktos veiklos pateikia kompetentingai institucijai pranešimą, kuriame išsamiai pagrindžiamas pardavimas, tiekimas, perdavimas arba eksportas be išankstinio leidimo.

4 straipsnis

<…>

3. Reikia gauti atitinkamos kompetentingos valdžios institucijos leidimą norint:

a) tiesiogiai ar netiesiogiai teikti techninę pagalbą ar tarpininkavimo paslaugas, susijusias su II priede išvardytais objektais, ir tų objektų tiekimu, gamyba, priežiūra ir naudojimu, bet kuriam fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai Rusijoje, įskaitant jos išskirtinę ekonominę zoną ir žemyninį šelfą, arba, jeigu tokia pagalba susijusi [su] objektais, skirtais naudoti Rusijoje, įskaitant jos išskirtinę ekonominę zoną ir žemyninį šelfą, – bet kuriam asmeniui, subjektui ar organizacijai bet kurioje kitoje valstybėje;

b) tiesiogiai arba netiesiogiai teikti finansavimą arba finansinę paramą, susijusią su II priede nurodytais objektais, visų pirma įskaitant dotacijas, paskolas ir eksporto kredito draudimą, kurie skirti tiems objektams parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti arba susijusiai techninei pagalbai teikti, bet kuriam fiziniam ar juridiniam asmeniui, subjektui ar organizacijai Rusijoje, įskaitant jos išskirtinę

ekonominę zoną ir žemyninį šelfą, arba, jeigu tokia parama susijusi su objektais, skirtais naudoti Rusijoje, įskaitant jos išskirtinę ekonominę zoną ir žemyninį šelfą – bet kuriam asmeniui, subjektui ar organizacijai bet kurioje kitoje valstybėje.

Tinkamai pagrįstais didelės skubos atvejais, kaip nurodyta 3 straipsnio 5 dalyje, šioje dalyje nurodytų paslaugų teikimas gali būti vykdomas be išankstinio leidimo su sąlyga, kad tiekėjas praneša kompetentingai valdžios institucijai per penkias darbo dienas po paslaugų suteikimo.

4. Kai prašoma išduoti leidimus pagal šio straipsnio 3 dalį, 3 straipsnis ir visų pirma jo 2 ir 5 dalys taikomi *mutatis mutandis*.

5 straipsnis

<…>

2. Draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti, parduoti perleidžiamuosius vertybinius popierius ir pinigų rinkos priemones, kurių termino diena [terminas] viršija 30 dienų, teikti investicines paslaugas arba pagalbą išleidžiant šiuos perleidžiamuosius vertybinius popierius ir pinigų rinkos priemones arba kitokiu būdu jais prekiauti, jeigu juos po 2014 m. rugsėjo 12 d. išleido:

<…>

b) Rusijoje įsisteigęs juridinis asmuo, subjektas ar organizacija, kuriuos kontroliuoja valstybė arba kurių daugiau nei 50 % akcijų kontroliuoja valstybė ir kurių apskaičiuotasis bendras turtas yra daugiau kaip 1 trilijonas Rusijos rublių, o ne mažiau kaip 50 % apskaičiuotųjų pajamų gaunama iš žalios naftos arba naftos produktų pardavimo arba transportavimo, kaip nurodyta VI priede [t. y. *Rosneft*, *Transneft* ir *Gazprom Neft*];

c) juridinis asmuo, subjektas ar organizacija, įsteigta už Sąjungos ribų, kurio daugiau nei 50 % nuosavybės teisių tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso šios dalies a ar b punkte nurodytam subjektui; arba

d) juridinis asmuo, subjektas ar organizacija, veikiantys šios dalies a, b arba c punkte nurodyto subjekto vardu ar jo nurodymu.

3. Draudžiama tiesiogiai arba netiesiogiai sudaryti susitarimą arba dalyvauti susitarime suteikti naujas paskolas arba kreditą, kurių termino diena [terminas] viršija 30 dienų, bet kokiam 1 arba 2 dalyje nurodytam juridiniam asmeniui, subjektui arba organizacijai po 2014 m. rugsėjo 12 d.Draudimas netaikomas:

a) paskoloms arba kreditui, kurių konkretus dokumentais pagrįstas tikslas yra teikti finansavimą neribojamam prekių ir nefinansinių paslaugų importui arba eksportui tarp Sąjungos ir bet kurios trečiosios valstybės, įskaitant išlaidas prekėms ir paslaugoms iš kitos trečiosios valstybės, kurios būtinos eksporto ar importo sutartims vykdyti; arba

b) paskolas, kurių konkretus ir dokumentais pagrįstas tikslas yra teikti ypa[č] skubų finansavimą, kad būtų įvykdyti mokumo ir likvidumo kriterijai Sąjungoje įsteigtiems juridiniams asmenims, kurių daugiau nei 50 % nuosavybės teisių priklauso bet kuriam III priede nurodytam subjektui [t. y. *Sberbank*, *VTB Bank*, *Gazprombank*, *Vnesheconombank* ir *Rosselkhozbank*].

<…>

8 straipsnis

1. Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikytinų už šio reglamento nuostatų pažeidimus, ir imasi visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas jų įgyvendinimas. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos [atgrasančios].

2. Įsigaliojus šiam reglamentui, valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie 1 dalyje nurodytas taisykles ir apie visus jų pakeitimus.

<…>

11 straipsnis

1. Netenkinami jokie su sutartimi arba sandoriu, kurių vykdymui tiesioginį arba netiesioginį, visapusišką arba dalinį poveikį turėjo šiuo reglamentu nustatytos priemonės, susiję reikalavimai dėl žalos atlyginimo arba kiti šios rūšies reikalavimai, pavyzdžiui, reikalavimai dėl kompensacijos ar dėl garantijos suteikimo, ypač reikalavimai pratęsti įsipareigojimo, garantijos ar žalos atlyginimo įsipareigojimo terminą arba juos apmokėti, ypač jeigu tai yra finansinė garantija ar finansinis žalos atlyginimo įsipareigojimas, kad ir kokia būtų jų forma, kuriuos pateikė:

a) subjektai, nurodyti 5 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose bei 5 straipsnio 2 dalies [c ir] d punkte [punktuose], arba išvardyti VI [priede] [t. y. *Rosneft*, *Transneft* ir *Gazprom Neft*];

b) bet kurie kiti Rusijos asmenys, subjektai ar organizacijos;

c) asmenys, subjektai arba organizacijos, veikiantys vieno iš šios dalies a arba b punktuose nurodytų asmenų, subjektų ar organizacijų vardu arba jų naudai.

2. Visuose procesiniuose veiksmuose dėl reikalavimo vykdymo pareiga įrodyti, kad 1 dalimi nedraudžiama tenkinti reikalavimą, tenka to reikalavimo vykdymo siekiančiam asmeniui.

3. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis 1 dalyje nurodytų asmenų, subjektų ir organizacijų teisei į sutartinių įsipareigojimų nevykdymo pagal šį reglamentą teisėtumo teisminę peržiūrą.“

III – **Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai**

16. 2014 m. kovo 6 d. Sąjungos valstybių narių ar vyriausybių vadovai (toliau – valstybės narės) griežtai pasmerkė tai, ką vėliau apibūdino kaip *„Rusijos Federacijos įvykdytą neišprovokuotą Ukrainos suverenumo ir teritorinio vientisumo pažeidimą“* [5]. Valstybės narės paragino Rusijos Federaciją nedelsiant išvesti karines pajėgas į jų nuolatinio dislokavimo vietas remiantis taikytinais susitarimais. Valstybės narės taip pat nusprendė sustabdyti dvišales derybas su Rusijos Federacija vizų klausimais ir dėl išsamaus naujo susitarimo, kuriuo būtų pakeistas Partnerystės susitarimas. Tačiau valstybės narės pabrėžė, kad, jų manymu, krizės sprendimas turėtų būti surastas vedant Ukrainos ir Rusijos Federacijos vyriausybių derybas.

17. Sąjungos valstybių narių ar vyriausybių vadovai pridūrė, kad jei šiomis derybomis per trumpą laikotarpį nebus pasiekta rezultatų, asmenims, atsakingiems už veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, bus nustatyti kelionių apribojimai ir įšaldytas šių asmenų turtas.

5 — Valstybių ar vyriausybių vadovų pareiškimas dėl Ukrainos, Briuselis, 2014 m. kovo 6 diena.

18. Siekdama įgyvendinti šį pareiškimą Taryba priėmė 2014 m. kovo 17 d. Reglamentą (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsinamasi[6], kuriuo minėtos priemonės buvo nustatytos kai kuriems asmenims, išvardytiems šio reglamento I priede.

19. 2014 m. liepos 31 d., būdama tos nuomonės, kad Rusijos Federacija neatsiliepė į Sąjungos prašymus ir kad toliau kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, Taryba priėmė naujų reikšmingų ribojamųjų priemonių rinkinį, t. y. Sprendimą 2014/512 ir Reglamentą Nr. 833/2014, be kitų Rusijos įmonių, taikomus *Rosneft Oil Company OJSC* (toliau – *Rosneft*), kurios veikla apima angliavandenilio žvalgymą, angliavandenilio produktų gamybą ir perdirbimą, taip pat prekybą žalia nafta ir dujomis Rusijoje ir kitur.

20. *Rosneft* žvalgymo ir gamybos veiklą vykdo Rusijos regionuose, kuriuose gausu angliavandenilio, ir Rusijos žemyniniame šelfe. *Rosneft* žvalgymo veikla apima operacijas vandenyse didesniame nei 150 m gylyje ir skalūnų formacijos vietose.

21. Didžiąją *Rosneft* akcijų dalį (69,5 %) nuosavybės teise valdo akcinė bendrovė *Rosneftegaz OJSC*, visiškai priklausanti Rusijos Federacijai. Mažesniąją *Rosneft* akcijų dalį (19,75 %) nuosavybės teise valdo *BP Russian Investments Ltd*., Jungtinės Karalystės naftos bendrovės *BP plc* dukterinė bendrovė. Likusius 10,75 % *Rosneft* akcinio kapitalo sudaro viešai platinamos akcijos.

22. *Her Majesty's Treasury* (Jungtinės Karalystės valstybės iždas) ir *Secretary of State for Business, Innovation and Skills* (Verslo, inovacijų ir kompetencijų valstybės sekretorius) – tai Jungtinės Karalystės valdžios institucijos, atsakingos už Sąjungos teisės aktų, kuriais nustatomos ribojamosios priemonės Rusijos Federacijai dėl jos veiksmų Ukrainoje, įgyvendinimą.

23. *Financial Conduct Authority* (Finansinės veiklos reguliavimo institucija, toliau – FCA) taip pat taikomi Sprendimas 2014/512 ir Reglamentas Nr. 833/2014 ir ši institucija turi išnagrinėti jų pasekmes savo pačios pareigoms ir teisėtiems tikslams. Taigi, jei paaiškėja, kad gali būti išleisti draudžiami vertybiniai popieriai ir kad tai gali pakenkti FCA reglamentuojamų rinkų vientisumui arba vartotojų apsaugai, FCA turi nustatyti, kokių veiksmų prireikus imtis, kad būtų apsisaugota nuo šios grėsmės ar jos išvengta.

24. Remdamasi SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa *Rosneft* pareiškė ieškinį dėl Sprendimo 2014/512 ir Reglamento Nr. 833/2014 panaikinimo[7], jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2014 m. spalio 9 d.

25. Ieškiniu, 2014 m. lapkričio 20 d. pareikštu *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division* (Aukštasis teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės suolo skyrius (Skyriaus teismas), Jungtinė Karalystė), *Rosneft* ginčija Sprendimo 2014/512 ir Reglamento Nr. 833/2014 teisėtumą, taip pat tam tikrų priemonių, Jungtinės Karalystės valdžios institucijų priimtų siekiant įgyvendinti tam tikrus

6 — OL L 78, p. 6.

7 — Kalbama apie šiuo metu nagrinėjamą bylą *NK Rosneft ir kt. / Taryba* (T-715/14).

Reglamento Nr. 833/2014 aspektus, pirmiausia baudžiamųjų sankcijų, numatytų šio reglamento pažeidimo atveju, teisėtumą [8], tam tikrus FCA pateiktus sąvokos „finansinė parama“ aiškinimus, taip pat FCA pateiktą šio reglamento aiškinimą ir nurodytą taikymą tam tikriems vertybiniams popieriams [9].

26. 2015 m. vasario 9 d. sprendime [10] *High Court of Justice* (*England & Wales*), *Queen's Bench Division* (*Divisional Court*) (Aukštasis teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės suolo skyrius (Skyriaus teismas), Jungtinė Karalystė) nusprendė, kad siekdamas priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje jis turi nustatyti, ar tam tikros Sprendimo 2014/512 ir Reglamento Nr. 833/2014 nuostatos yra negaliojančios, o to, pagal Sprendimą *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452), jis negali padaryti nesikreipęs į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

27. Be to, jei minėtos nuostatos yra galiojančios, nėra neabejotina, kad kiti valstybių narių teismai padarytų tokias pačias išvadas dėl šių nuostatų aiškinimo ir taikymo. Minėtas teismas taip pat nurodė su tam tikrais esminiais aspektais susijusius didelius aiškinimo, kurį pateikia kompetentingos įvairių valstybių narių valdžios institucijos, skirtumus.

28. Šiomis aplinkybėmis *High Court of Justice* (*England &Wales*), *Queen's Bench Division* (*Divisional Court*) (Aukštasis teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės suolo skyrius (Skyriaus teismas), Jungtinė Karalystė) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar, atsižvelgiant visų pirma į ESS 19 straipsnio 1 dalį, 24 straipsnį ir 40 straipsnį, [Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija)] 47 straipsnį ir SESV 275 straipsnio antrą pastraipą, Teisingumo Teismas turi jurisdikciją pagal SESV 267 straipsnį priimti prejudicinį sprendimą dėl sprendimo [2014/512] 1 straipsnio 2 dalies b–d punktų, 1 straipsnio 3 dalies, 4 straipsnio, 4a straipsnio, 7 straipsnio ir III priedo galiojimo?

2. a) Ar viena arba kelios iš toliau nurodytų reglamento [Nr. 833/2014] nuostatų ir – jei Teisingumo Teismas turi jurisdikciją – sprendimo [2014/512] nuostatų yra negaliojančios:

i) sprendimo [2014/512] 4 ir 4a straipsniai;

ii) reglamento [Nr. 833/2014] 3 straipsnis, 3a straipsnis, 4 straipsnio 3–4 dalys ir II priedas;

(toliau – bendrai – nuostatos dėl naftos sektoriaus);

iii) sprendimo [2014/512] 1 straipsnio 2 dalies b–d punktai, 1 straipsnio 3 dalis ir III priedas;

iv) reglamento [Nr. 833/2014] 5 straipsnio 2 dalies b–d punktai, 5 straipsnio 3 dalis ir VI priedas;

(toliau – bendrai – nuostatos dėl vertybinių popierių ir paskolų);

v) sprendimo [2014/512] 7 straipsnis ir

8 — Žr. 2014 m. Nutarimą dėl Ukrainos (Europos Sąjungos finansinės sankcijos) (Nr. 3) (*The Ukraine* (*European Union Financial Sanctions*) (*No. 3*) *Regulations* 2014, SI 2014/2054), iš dalies pakeistą 2014 m. Nutarimu dėl Ukrainos (Europos Sąjungos finansinės sankcijos) (Nr. 3) (Peržiūra) (*The Ukraine* (*European Union Financial Sanctions*) (*No. 3*) (*Amendment*) *Regulations* 2014, SI 2014/2445) ir 2014 m. Įsakymą dėl eksporto kontrolės (su Rusija, Krymu ir Sevastopoliu susijusius sankcijos) (*The Export Control* (*Russia, Crimea and Sevastopol Sanctions*) *Order* 2014, SI 2014/2357), iš dalies pakeistą 2014 m. Įsakymu dėl eksporto kontrolės (su Rusija, Krymu ir Sevastopoliu susijusius sankcijos) (Peržiūra) (*The Export Control* (*Russia, Crimea and Sevastopol Sanctions*) (*Amendment*) *Order* 2014, SI 2014/2932).

9 — Kalbama apie perleidžiamuosius vertybinius popierius, išleistus kaip tarptautinius depozitoriumo pakvitavimus („Global Depository Receipts“, toliau – TDP), kurie susiję su *Rosneft* akcijomis, įtraukti į Oficialųjį prekybos sąrašą ir platinami Londono vertybinių popierių biržoje.

10 — Žr. *R (OJSC Rosneft Oil Company) / Her Majesty's Treasury and ors* [2015] EWHC 248 (Admin.).

vi) reglamento [Nr. 833/2014] 11 straipsnis.

2. b) Tuo atveju, jei nagrinėjamos priemonės būtų galiojančios, ar teisinio saugumo ir taikytino teisės akto apibrėžtumo (*nulla poena sine lege certa*) principai pažeidžiami, jei valstybė narė, remdamasi reglamento [Nr. 833/2014] 8 straipsniu, nustato baudžiamąsias sankcijas, Teisingumo Teismui dar pakankamai aiškiai neapibrėžus atitinkamo pažeidimo apimties?

3. Tuo atveju, jei antrojo klausimo a punkte nurodyti atitinkami draudimai ar apribojimai būtų galiojantys:

   a) Ar reglamento [Nr. 833/2014] 4 straipsnio 3 dalyje vartojama sąvoka „finansinė parama“ apima banko arba kitos finansų įstaigos atliekamą mokėjimų tvarkymą?

   b) Ar pagal [minėto] reglamento 5 straipsnį draudžiamas [TDP] leidimas ir kiti sandoriai susiję su TDP, jeigu jie išleisti 2014 m. rugsėjo 12 d. arba vėliau pagal indėlio sutartį, sudarytą su kuriuo nors iš VI priede išvardytų subjektų, dėl kurio nors iš šių subjektų akcijų, išleistų iki 2014 m. rugsėjo 12 dienos?

   c) Jei Teisingumo Teismas manytų, jog trūksta aiškumo, ir šį trūkumą būtų galima tinkamai pašalinti toliau konsultuojantis su Teisingumo Teismu, kaip reikėtų teisingai aiškinti sąvokas „skalūnai“ ir „vandenys didesniame nei 150 metrų gylyje“, vartojamas [minėto] sprendimo 4 straipsnyje bei [minėto] reglamento 3 ir 3a straipsniuose? Visų pirma, jei Teisingumo Teismas manytų, jog tai būtina ir tinkama, ar jis galėtų pateikti geologinį sąvokos „skalūnai“ išaiškinimą, kuriuo turėtų būti remiamasi įgyvendinant [minėtą] reglamentą, taip pat paaiškinti, ar matavimai siekiant nustatyti, ar vandens gylis viršija 150 metrų, turi būti atliekami gręžimo vietoje arba kur nors kitur?“

29. 2015 m. kovo 26 d. nutartimi Bendrojo Teismo pirmininkas, remdamasis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 54 straipsnio trečia pastraipa, sustabdė ieškinio dėl panaikinimo, pareikšto byloje *NK Rosneft ir kt. / Taryba* (T-715/14), nagrinėjimą iki tol, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą šioje byloje.

IV – **Procesas Teisingumo Teisme**

30. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismui pateiktas 2015 m. vasario 18 dieną. *Rosneft*, FCA, Jungtinės Karalystės, Čekijos, Vokietijos, Estijos ir Prancūzijos vyriausybės, taip pat Taryba ir Komisija pateikė rašytines pastabas.

31. 2016 m. vasario 23 d. įvyko posėdis, kuriame *Rosneft*, FCA, Jungtinės Karalystės, Čekijos, Vokietijos, Estijos, Prancūzijos ir Lenkijos vyriausybės, taip pat Taryba ir Komisija pateikė žodines pastabas.

V – **Analizė**

A – *Dėl pirmojo klausimo*

32. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo, ar šis, atsižvelgiant į ESS 19, 24 ir 40 straipsnius, SESV 275 straipsnį ir Chartijos 47 straipsnį, turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą dėl Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktų, 1 straipsnio 3 dalies, 4 straipsnio, 4a straipsnio, 7 straipsnio ir III priedo galiojimo.

1. Dėl priimtinumo

33. Estijos vyriausybė ir Taryba ginčija pirmojo klausimo priimtinumą, nes atsakymas į jį nėra būtinas, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje.

34. Siūlau Teisingumo Teismui atmesti šį nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą, nes akivaizdu, kad prieš išnagrinėjant kitus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus (kurių svarbos niekas neginčija) būtina atsakyti į klausimą, ar Teisingumo Teismas turi jurisdikciją patenkinti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką šis klausimas yra „susijęs su viešąja tvarka [ir jį] <…> vykstant procesui bet kuriuo momentu gali išnagrinėti Teisingumo Teismas, netgi savo iniciatyva“ [11].

35. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi užduoti klausimą dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos, kad sužinotų, ar yra saistomas Teisingumo Teismo monopolio atlikti Sąjungos antrinės teisės aktų galiojimo kontrolę [12].

2. Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti prejudicinį sprendimą dėl BUSP srities teisės aktų galiojimo ir išaiškinimo

a) Bendroji taisyklė: teisminė kontrolė (ESS 19 straipsnis bei SESV 263, 277 ir 267 straipsniai)

36. Žymaus Sprendimo *Les Verts / Parlamentas* (294/83, EU:C:1986:166) 23 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad „[Sąjunga] yra teisinė [sąjunga] tuo, kad nei jos valstybės narės, nei jų institucijos negali išvengti jų priimtų teisės aktų atitikties pagrindinei chartijai, kurią sudaro [ESV] sutartis, kontrolės“. Taigi Teisingumo Teismas pripažino, kad ieškinys dėl panaikinimo gali būti pareikštas dėl Europos Parlamento aktų, nors šis buvusio EEB 173 straipsnio (dabar – SESV 263 straipsnis) pirmoje pastraipoje nebuvo aiškiai nurodytas kaip institucija, kurios aktams gali būti taikoma teisėtumo kontrolė [13].

37. ESS 19 straipsniu Sąjungos teismams nustatyta pareiga „užtikrin[ti], kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės“ ir valstybės narės įpareigojamos numatyti teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisės apimamose srityse.

38. Iš tikrųjų pagal nusistovėjusią teismo praktiką „SESV 263 ir 277 straipsniais, viena vertus, ir jos 267 straipsniu, kita vertus, nustatyta išsami teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistema, skirta užtikrinti Sąjungos aktų teisėtumo kontrol[ei], kuri patikėta Sąjungos teismui“ [14].

11 — Sprendimas *Elitaliana / Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753, 37 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Sahlstedt ir kt. / Komisija* (C-362/06 P, EU:C:2009:243, 22 punktas) ir *Komisija / Kipras* (C-340/10, EU:C:2012:143, 20 punktas).

12 — Žr. generalinės advokatės J. Kokott nuomonę, susijusią su Nuomone 2/13 (EU:C:2014:2475,100 punktas).

13 — Ši teisė pareikšti ieškinį dėl panaikinimo Parlamentui buvo papildyta Parlamento teise pareikšti ieškinį, įtvirtinta Sprendime *Parlamentas / Taryba* (C-70/88, EU:C:1990:217). Šiame sprendime Teisingumo Teismas konstatavo, kad EEB sutartyje nenurodžius Parlamento tarp institucijų, kurios gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, galėtų susidaryti „procedūros spraga, [kuri] negali būti svarbesnė už pagrindinį interesą, susijusį su Europos Bendrijų steigimo sutartyse apibrėžtos institucinės pusiausvyros išlaikymu ir paisymu“ (26 punktas).

14 — Sprendimas *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 92 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Les Verts / Parlamentas* (294/83, EU:C:1986:166, 23 punktas), *Unión de Pequeños Agricultores / Taryba* (C-50/00 P, EU:C:2002:462, 40 punktas), *Telefónica / Komisija* (C-274/12 P, EU:C:2013:852, 57 punktas), *T & L Sugars ir Sidul Açúcares / Komisija* (C-456/13 P, EU:C:2015:284, 45 punktas) ir Nutartį *Pesquerias Riveirenses ir kt. / Taryba* (C-164/14 P, EU:C:2015:111, 40 punktas).

b) „Carve out“: tam tikrų teisės aktų, priimtų BUSP srityje, imunitetas nuo jurisdikcijos (ESS 24 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir SESV 275 straipsnio pirma pastraipa)

39. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad, remiantis ESS 24 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir SESV 275 straipsnio pirma pastraipa, Teisingumo Teismo jurisdikcija BUSP srityje negalima.

40. Prieš nagrinėjant šias nuostatas pažymėtina, kad nors priimdamas sprendimus *Parlamentas / Taryba* (C-130/10, EU:C:2012:472), *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776), *Parlamentas / Taryba* (C-658/11, EU:C:2014:2025) ir *Gbagbo ir kt. / Taryba* (C-478/11 P–C-482/11 P, EU:C:2013:258) Teisingumo Teismas turėjo progą išnagrinėti klausimus, susijusius su savo jurisdikcija BUSP srityje, jis Nuomonės 2/13 (EU:C:2014:2454) 251 punkte nusprendė, kad „[jis] dar neturėjo galimybės patikslinti iš [ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos ir SESV 275 straipsnio] išplaukiančios savo jurisdikcijos BUSP srityje apribojimo apimties“. Taigi Teisingumo Teismas savo nuomonės 252 punkte nusprendė, jog „pakanka konstatuoti, kad, esant dabartinei Sąjungos teisės padėčiai, tam tikriems BUSP srityje priimtiems aktams netaikoma teisminė Teisingumo Teismo kontrolė“, tačiau nepatikslino, kokie tai aktai [15].

41. Be to, jei Sąjungos teisės aktų teisėtumo kontrolė yra taisyklė (ESS 19 straipsnis, SESV 263, 277 ir 267 straipsniai), tai ESS 24 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir SESV 275 straipsnio pirma pastraipa, kuriomis nustatoma „carve-out“ išlyga, taikoma Sąjungos teismų jurisdikcijai, kitaip tariant, „įtvirtina[ma] bendrosios kompetencijos, kuri ESS 19 straipsniu suteikta Teisingumo Teismui <…>, taisyklės išimtis, <…> turi būti aiškinamos siaurai“ [16].

42. Taip pat pažymėtina, kad skiriasi ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos ir SESV 275 straipsnio pirmos pastraipos formuluotės.

43. Pagal ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutinį sakinį „Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso *šios nuostatos*“ [17], o SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta, kad „Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso *nuostatos dėl [BUSP] bei jų pagrindu priimti aktai*“ [18].

44. SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje pavartotas pasakymas „nuostatos dėl [BUSP]“ gali sudaryti klaidingą įspūdį, kad Sąjungos teismai neturi jokios jurisdikcijos dėl jokios ESV sutarties nuostatos, kuri, nors ir nepriskiriama BUSP, gali būti su ja susijusi.

45. Teisingumo Teismas niekada nėra pateikęs tokio, veikiau plataus, SESV 275 straipsnio pirmos pastraipos išaiškinimo. Priešingai, jis yra nusprendęs, kad teisės aktui, pagrįstam ESS 37 straipsniu, kuris yra su BUSP susijusių ES sutarties nuostatų dalis, ir SESV 218 straipsnio 5 ir 6 dalimis, taikoma teisminė kontrolė, nes SESV 218 straipsnis, su BUSP akivaizdžiai susijusi nuostata, „yra visuotinai galiojanti[s] ir todėl iš principo skirta[s] taikyti visiems tarptautiniams susitarimams, dėl kurių Sąjunga derėjosi ir kuriuos sudarė visose savo veiklos srityse, įskaitant BUSP“ [19].

15 — Teisingumo Teismas vis dėlto nepatvirtino labai aiškaus generalinės advokatės J. Kokott teiginio, pagal kurį Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos priimti prejudicinio sprendimo dėl BUSP srities aktų galiojimo ir kuris leistų valstybių narių teismams, kurie tebėra įpareigoti taikyti Sąjungos teisę, patiems įvertinti šios rūšies aktų teisėtumą ir jų netaikyti, jeigu jie nuspręstų, kad šie aktai neteisėti (žr. generalinės advokatės J. Kokott nuomonės, susijusios su Nuomone 2/13, EU:C:2014:2475, 82–103 punktus).

16 — Sprendimas *Parlamentas / Taryba* (C-658/11, EU:C:2014:2025, 70 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimą *Elitaliana /Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753, 42 punktas).

17 — Išskirta mano.

18 — Išskirta mano.

19 — Sprendimas *Parlamentas / Taryba* (C-658/11, EU:C:2014:2025, 72 punktas).

46. Kadangi pagal ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutinį sakinį Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso tik „*šios nuostatos*“ [20], manau, kad, kaip savo rašytinių pastabų 40 punkte tvirtina Komisija, šiuo teiginiu daroma nuoroda į ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyrių „Konkrečios nuostatos dėl bendros užsienio ir saugumo politikos“, kuriame yra minėtas straipsnis.

47. Taigi ESS 24 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir SESV 275 straipsnio pirma pastraipa nustatyta „carve-out“ išlyga yra susijusi tik su ESS 23–46 straipsniais ir jų pagrindu priimtais Sąjungos teisės aktais [21].

48. Todėl minėta „carve-out“ išlyga netaikoma reglamentams, Tarybos priimtiems remiantis SESV 215 straipsniu. Pagrindinės bylos šalys ir visos į nagrinėjamą bylą įstojusios šalys sutaria, kad reglamentai, Tarybos priimti SESV 215 straipsnio pagrindu, kaip ir nagrinėjamu atveju – Reglamentas Nr. 833/2014, priskiriami prie bendrosios Sąjungos teismų jurisdikcijos tikrinti šių teisės aktų teisėtumą remiantis ESS 19 straipsniu, o nesutariama tik dėl šios kontrolės laipsnio ir Tarybai suteiktinos diskrecijos. Be to, Teisingumo Teismas jau yra priėmęs prejudicinį sprendimą, susijusį su 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojančių priemonių Prezidentui Lukašenkai ir tam tikriems Baltarusijos pareigūnams [22], kurio teisinis pagrindas – taip pat buvęs EB 301 straipsnis, dabar – SESV 215 straipsnis, išaiškinimu [23].

49. Be to, tam, kad BUSP srities teisės aktui būtų galima taikyti imunitetą nuo jurisdikcijos pagal ESS 24 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą ir SESV 275 straipsnio pirmą pastraipą, ne tik jo teisinis pagrindas turi būti ESS 23–46 straipsniai, bet ir jo esmė turi sietis su BUSP įgyvendinimu.

50. Taigi išnagrinėjęs ieškinį dėl panaikinimo, susijusį su aktais, priimtais vykdant misiją pagal 2008 m. vasario 4 d. Tarybos bendruosius veiksmus 2008/124/BUSP dėl Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove, EULEX KOSOVO [24], iš dalies pakeistus 2011 m. lapkričio 24 d. Tarybos sprendimu 2011/752/BUSP, kuriuo iš dalies keičiami Bendrieji veiksmai 2008/124/BUSP dėl Europos Sąjungos teisinės valstybės misijos Kosove, EULEX KOSOVO [25], Teisingumo Teismas Sprendimo *Elitaliana / Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753) 48 ir 49 punktuose nusprendė, kad „<…> ginčijami aktai, kuriuos prašoma panaikinti dėl to, kad jais pažeidžiamos Sąjungos viešiesiems pirkimams taikomos teisės nuostatos, susiję su viešojo pirkimo sutartimi, dėl kurios atsirado išlaidų Sąjungos biudžetui. Tuo remiantis darytina išvada, kad aptariamam pirkimui taikytinos finansinio reglamento nuostatos“, ir kad „atsižvelgiant į bylos aplinkybes, negalima teigti, kad ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 [straipsnio] pirmoje pastraipoje [nurodyto] Teisingumo Teismo jurisdikcijos apribojimo taikymo sritis yra tokia plati, kad reiškia, jog Teisingumo Teismas nėra kompetentingas aiškinti ir taikyti finansinio reglamento nuostatas viešųjų pirkimų srityje“.

20 — Išskirta mano.

21 — Žr. sprendimus *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776, 99 punktas, kuriame daroma nuoroda į Sprendimo *Manufacturing Support & Procurement Kala Naft / Taryba*, T-509/10, EU:T:2012:201, 36–38 punktus), *Parlamentas / Taryba* (C-658/11, EU:C:2014:2025, 73 punktas) ir *National Iranian Oil Company / Taryba* (T-578/12, EU:T:2014:678, 35 punktas), patvirtintą Sprendimu *National Iranian Oil Company / Taryba* (C-440/14 P, EU:C:2016:128).

22 — OL L 134, p. 1.

23 — Žr. Sprendimą *Peftiev* (C-314/13, EU:C:2014:1645).

24 — OL L 42, p. 92.

25 — OL L 310, p. 10.

c) „Claw-back“: ribota BUSP srities teisės aktų teisminė kontrolė (ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutinis sakinys ir SESV 275 straipsnio antra pastraipa)

i) Apimtis

51. Jei ir tik jei BUSP srities teisės aktas atitinka dvi sąlygas, nurodytas šios išvados 47 ir 49 punktuose, dar reikia nustatyti, ar, remiantis „claw-back“ išlyga, įtvirtinta ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje, jis nėra priskirtinas prie bendrosios jurisdikcijos, kuri Sąjungos teismams suteikiama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalį.

52. Pažymėtina, kad Teisingumo Teismo jurisdikcijos apribojimas BUSP srityje „carve-out“ išlyga grindžiamas tuo, kad BUSP srities teisės aktai iš esmės tereiškia vien politinio pobūdžio sprendimus, susijusius su BUSP įgyvendinimu, kurių atžvilgiu teisminė kontrolė sunkiai suderinama su valdžių atskyrimu [26].

53. Tačiau pagal „claw-back“ išlygą BUSP srities teisės aktui netaikomas šis imunitetas nuo jurisdikcijos, jei šiuo aktu peržengiamos BUSP ribos, o taip yra kalbant apie BUSP srities sprendimus, kuriais, nors ir priimtais remiantis ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyriumi, apribojama Sąjungai pagal ESV sutartį suteikta kompetencija, taip pat apie BUSP srities sprendimus, kuriais patvirtinamos ribojamosios priemonės fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu.

54. Iš tikrųjų dar 1998 m. Sprendimo *Komisija / Taryba* (C-170/96, EU:C:1998:219) 14–18 punktuose Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad jis pagal ES sutarties M straipsnį (ESS 40 straipsnio pirmtaką) turi jurisdikciją „užtikrinti, kad aktais, kurie, Tarybos nuomone, patenka į Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, nėra apribojami Bendrijai pagal EB sutarties nuostatas suteikti įgaliojimai“ [27].

55. Be to, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su ribojamųjų priemonių fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu, nustatytų teisės aktuose, priimtuose iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo, teisėtumo kontrole, „bendroji pozicija, kurios apimtis dėl jos turinio yra platesnė nei ES sutartyje numatyta tokio tipo aktams, turi būti pateikiama Teisingumo Teismo kontrolei“ [28], nes „galimybė su prejudiciniu klausimu kreiptis į Teisingumo Teismą turi būti suteikta dėl visų bet kokio pobūdžio ar formos Tarybos priimtų nuostatų, kuriomis siekiama sukurti teisinių pasekmių trečiųjų asmenų atžvilgiu“ [29].

56. „Claw-back“ išlyga, nustatyta ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje, iš esmės nepakeitė padėties, buvusios iki Lisabonos sutarties priėmimo.

57. Reikia konstatuoti, kad, kaip ir „carve-out“ išlygos atveju, skiriasi svarbių nuostatų formuluotės, bet šįkart būtent SESV 275 straipsnyje pavartotas siauresnės prasmės pasakymas nei ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje.

26 — Įvairių valstybių narių teisės sistemose su vyriausybės vykdomos užsienio politikos įgyvendinimu susijusiems klausimams nėra taikoma teisminė kontrolė pagal vadinamąją vyriausybės aktų teoriją (žr., be kita ko, 1875 m. vasario 19 d. Valstybės Tarybos (Prancūzija) sprendimą *Prince Napoléon*, *Recueil Lebon*, p. 155) ar „justiciability“ (nagrinėjimo teisme galimybės) doktriną (žr., be kita ko, *R* (*Abbasi and anor*) / *Secretary of State for Foreign* & *Commonwealth Affairs and anor* (2002) EWCA Civ. 1598, 99 ir 106 punktus (Court of Appeal [England & Wales] [Civil Division] (Apeliacinis teismas (Anglija ir Velsas), Civilinių bylų skyrius, Jungtinė Karalystė)).

27 — 16 punktas. Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Komisija / Taryba* (C-176/03, EU:C:2005:542, 39 punktas), *Komisija / Taryba* (C-440/05, EU:C:2007:625, 53 punktas) ir *Komisija / Taryba* (C-91/05, EU:C:2008:288, 33 punktas).

28 — Žr. sprendimus *Gestoras Pro Amnistía ir kt. / Taryba* (C-354/04 P, EU:C:2007:115, 54 punktas) ir *Segi ir kt. / Taryba* (C-355/04 P, EU:C:2007:116, 54 punktas).

29 — Žr. sprendimus *Gestoras Pro Amnistía ir kt. / Taryba* (C-354/04 P, EU:C:2007:115, 53 punktas) ir *Segi ir kt. / Taryba* (C-355/04 P, EU:C:2007:116, 53 punktas).

58. Iš tikrųjų ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje nustatyta, kad Sąjungos teismai turi jurisdikciją „peržiūrėti [prižiūrėti], kaip laikomasi [ESS] 40 straipsnio, ir *peržiūrėti* tam tikrų sprendimų, nurodytų [SESV] 275 straipsnio antrojoje pastraipoje, *teisėtumą*“ [30].

59. O SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje nurodyta, kad Sąjungos teismai turi jurisdikciją „prižiūrėti, kaip laikomasi [ESS] 40 straipsnio, ir *priimti sprendimus dėl pagal [SESV] 263 straipsnio ketvirtojoje pastraipoje numatytas sąlygas pateiktų ieškinių*, peržiūrint [ESS] V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu Tarybos priimtų sprendimų, patvirtinančių ribojančias priemones, nukreiptas prieš fizinius ar juridinius asmenis, teisėtumą“.

60. Kalbant apie prižiūrėjimą, kaip laikomasi ESS 40 straipsnio, abi nuostatos yra identiškos. Bet kurį BUSP srities teisės aktą, kuriam taikoma „carve-out“ išlyga, siekiant užtikrinti ESS 40 straipsnio laikymąsi gali peržiūrėti Sąjungos teismai. Taigi šis „claw-back“ išlygos aspektas apima, be kita ko, remiantis SESV 215 straipsnio 1 ir 2 dalimis priimtus teisės aktus, nustatančius priemones, pagal kurias numatomas ekonominių ir finansinių santykių su viena trečiąja šalimi ar keliomis jų visiškas nutraukimas ar dalinis apribojimas, taip pat ribojamosios priemonės fizinių arba juridinių asmenų atžvilgiu.

61. Tačiau aptariamų dviejų nuostatų formuluotės labai skiriasi tuo, kad SESV 275 straipsnio antra pastraipa sprendimų, patvirtinančių ribojamąsias priemones fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu, teisėtumo kontrolė apribojama iki ieškinių dėl panaikinimo, šių asmenų pareikštų pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, o ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniu sakiniu atkuriama Teisingumo Teismo jurisdikcija apskritai peržiūrėti „tam tikrų sprendimų, nurodytų [SESV] 275 straipsnio antroje pastraipoje“, t. y. „[ESS] V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu Tarybos priimtų sprendimų, patvirtinančių ribojančias priemones, nukreiptas prieš fizinius ar juridinius asmenis“, teisėtumą.

62. Bet iš Teisingumo Teismo praktikos, nurodytos šios išvados 38 punkte, matyti, kad „teisėtumo peržiūrėjimas“, minimas ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje, apima ne tik ieškinius dėl panaikinimo, pareikštus remiantis SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa, bet ir, be kita ko, prašymo priimti prejudicinį sprendimą sistemą, nustatytą SESV 267 straipsnyje.

63. Iš tikrųjų pagal seniai nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką „prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl galiojimo įvertinimo, *kaip ir ieškinys dėl panaikinimo*, yra [Sąjungos] institucijų teisės aktų teisėtumo kontrolės būdas“ [31]. Kaip Teisingumo Teismas nusprendė Sprendimo *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452) 15 punkte, „[SESV 267] straipsniu Teisingumo Teismui suteikiama jurisdikcija siekiama užtikrinti, kad nacionaliniai teismai vienodai taikytų [Sąjungos] teisę [nes] skirtumai tarp valstybių narių teismų sprendžiant dėl [Sąjungos] teisės aktų galiojimo gali kelti pavojų pačiam [Sąjungos] teisės sistemos vieningumui ir pažeisti pagrindinį teisinio saugumo reikalavimą“ [32].

30 — Išskirta mano.

31 — Sprendimas *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452, 16 punktas). Išskirta mano. Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Les Verts / Parlamentas* (294/83, EU:C:1986:166, 23 punktas), *Unión de Pequeños Agricultores / Taryba* (C-50/00 P, EU:C:2002:462, 40 punktas), *Gaston Schul Douane-expediteur* (C-461/03, EU:C:2005:742, 22 punktas), *Reynolds Tobacco ir kt. / Komisija* (C-131/03 P, EU:C:2006:541, 80 punktas), *Melki ir Abdeli* (C-188/10 ir C-189/10, EU:C:2010:363, 54 punktas), *A* (EU:C:2014:2195, 41 punktas) ir *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650, 62 punktas).

32 — Sprendimas *Foto-Frost* (314/85, EU:C:1987:452) pagrįstas tuo, kad „pagal [263] straipsnį Teisingumo Teismui suteikiama *išimtinė* jurisdikcija panaikinti [Sąjungos] institucijos teisės aktą“ (Sprendimo *Foto-Frost*, 314/85, EU:C:1987:452, 17 punktas). Išskirta mano. Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Lucchini* (C-119/05, EU:C:2007:434, 53 punktas), *Melki ir Abdeli* (C-188/10 ir C-189/10, EU:C:2010:363, 54 punktas), *Otis ir kt.* (C-199/11, EU:C:2012:684, 53 punktas), *A* (EU:C:2014:2195, 41 punktas) ir *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650, 62 punktas). Šis principas turi būti taikomas bet kuriam Sąjungos teisės aktui, kuris susijęs arba su bendrąja jurisdikciją suteikiančia sąlyga (žr. šios išvados 36–38 punktus), arba su „claw-back“ išlyga. Jei, priešingai, procedūra taikoma BUSP srities teisės aktui, susijusiam su „carve-out“ išlyga, bet ne su „claw-back“ išlyga, Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos atlikti jo teisėtumo kontrolės, ją turi valstybių narių teismai, pagal ESS 19 straipsnį privalantys užtikrinti teisės subjektams veiksmingą teisminę gynybą. Iš tikrųjų, kaip nustatyta ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje, tokiu atveju būtent „Europos Sąjungos Teisingumo Teism[as] [neturi] jurisdikcij[os]“, o ne valstybių narių teismai.

64. Be to, kadangi pagal Teisingumo Teismo praktiką [33] „carve-out“ išlyga, nustatyta SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje, kaip ir kiekviena išimtis, turi būti aiškinama siaurai ir kadangi „claw-back“ išlygos taikymo sritis negali būti platesnė už „carve-out“ išlygos taikymo sritį [34], „claw-back“ išlyga, nustatyta SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje, vėl daranti nuorodą į pagrindinę taisyklę, turi būti aiškinama plačiai, atsižvelgiant į platesnės prasmės ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutinio sakinio formuluotę.

65. Taigi, mano manymu, ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta „claw-back“ išlyga leidžia Sąjungos teismams prižiūrėti, kaip bet kuriais BUSP srities teisės aktais laikomasi ESS 40 straipsnio (nagrinėjant arba ieškinį dėl panaikinimo, arba prašymą priimti prejudicinį sprendimą) [35], taip pat peržiūrėti BUSP srities sprendimų, kuriais Taryba, remdamasi ESS V antraštinės dalies 2 skyriumi, patvirtina ribojamąsias priemones fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu, teisėtumą (nagrinėjant arba ieškinį dėl panaikinimo, arba prašymą priimti prejudicinį sprendimą) [36].

66. Priešingas požiūris, generalinės advokatės J. Kokott išdėstytas jos nuomonėje, susijusioje su Nuomone 2/13 (EU:C:2014:2475), kuriam šioje byloje pritaria Jungtinės Karalystės, Čekijos, Vokietijos, Estijos, Prancūzijos ir Lenkijos vyriausybės bei Taryba ir pagal kurį „BUSP srityje Sutartys <…> kaip tik nenumato <…> [*jokios*] Teisingumo Teismo kompetencijos priimti prejudicinį sprendimą“ [37], mano manymu, būtų sunkiai suderinamas su ESS 23 straipsniu, kuriame nustatyta, kad „Sąjunga <…> savo veiksmuose tarptautinėje arenoje vadovaujasi principais <…>, kurie pateikti 1 skyriuje“, tarp jų – teisinės valstybės bei žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių visuotinumo ir nedalomumo principais [38], kurie, be abejonės, apima teisę kreiptis į teismą ir veiksmingą teisminę gynybą.

ii) „Claw-back“ išlyga ir ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu priimti Tarybos *sprendimai*, kuriais patvirtinamos ribojamosios priemonės fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu

67. Reikia konstatuoti, kad „carve-out“ išlyga, nustatyta ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje, taikoma visiems BUSP srities teisės aktams, o „claw-back“ išlyga, nustatyta ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje, yra susijusi tik su ESS 40 straipsnio laikymusi ir ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu Tarybos priimtų *sprendimų*, kuriais patvirtinamos ribojamosios priemonės fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu, teisėtumo kontrole.

68. Dėl ESS 40 straipsnio laikymosi aišku, kad į „claw-back“ išlygos taikymo sritį patenka bet kurie BUSP srities teisės aktai, kuriems jau taikoma „carve-out“ išlyga.

33 — Žr. sprendimus *Parlamentas / Taryba* (C-658/11, EU:C:2014:2025, 70 punktas) ir *Elitaliana / Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753, 42 punktas).

34 — Iš tikrųjų negali būti, kad SESV 275 straipsnio antra pastraipa būtų atkurta Sąjungos teismų jurisdikcija, susijusi su klausimais, kurie iš pradžių nebuvo atsieti nuo jų jurisdikcijos šio straipsnio pirma pastraipa.

35 — Šiuo klausimu žr. K. Lenaerts, I. Maselis ir K. Gutman „ES Procedural Law“, Oxford University Press, 2014, 6.05 punktas.

36 — Pridurtina, kad ši byla susijusi tik su Teisingumo Teismo jurisdikcija priimti prejudicinį sprendimą dėl BUSP srities teisės aktų galiojimo ir išaiškinimo bei ieškiniais dėl įsipareigojimų neįvykdymo ir ieškiniais dėl žalos atlyginimo, pareikštais dėl BUSP srities teisės akto, kuriems taikoma „carve-out“ išlyga, nustatyta ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniu sakiniu ir SESV 275 straipsnio pirma pastraipa, o ne „claw-back“ išlyga, nustatyta ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje.

37 — Generalinės advokatės J. Kokott nuomonės 100 punktas. Savo nuomonės 101 punkte ji pridūrė, kad „vertinant integracijos politikos [politinės integracijos] požiūriu, neabejotinai tenka labai apgailestauti, kad Teisingumo Teismas BUSP klausimais neturi [jokios] kompetencijos priimti prejudicinį sprendimą ir monopolio spręsti dėl aktų galiojimo, kaip byloje [spręsti dėl institucijų priimtų teisės aktų galiojimo, kaip tai suprantama pagal Sprendimą] *Foto-Frost* (EU:C:1987:452), nes taip BUSP srityje negalima užtikrinti vienodo Sąjungos teisės aiškinimo ir taikymo“.

38 — Žr. ESS 21 straipsnio 1 dalį.

69. Priešingai, dėl teisėtumo kontrolės ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje, taip pat SESV 215 straipsnio 2 dalyje daroma nuoroda į ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu Tarybos priimtus *sprendimus*, kuriais patvirtinamos ribojamosios priemonės fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu, o tai, mano nuomone, neapima remiantis SESV 215 straipsnio 2 dalimi Tarybos priimtų reglamentų, kaip antai nagrinėjamu atveju – Reglamento Nr. 833/2014.

70. Tai patvirtina mano teiginį, pateiktą šios išvados 47 ir 48 punktuose, pagal kurį į „carve-out“ išlygos taikymo sritį patenka tik BUSP srities sprendimai, kurių teisinis pagrindas yra ESS 23–46 straipsniai, taigi nepatenka SESV 215 straipsnio pagrindu Tarybos priimti teisės aktai.

71. Jei būtų kitaip, susidarytų paradoksali padėtis, kai Teisingumo Teismas turėtų jurisdikciją tikrinti ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu Tarybos priimtus BUSP srities sprendimus, kuriais patvirtinamos ribojamosios priemonės fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu, bet ne šių sprendimų pagrindu priimtus reglamentus.

72. Be to, kitaip nei ribojamųjų priemonių, pagal kurias numatomas ekonominių ir finansinių santykių su viena trečiąja šalimi ar keliomis jų visiškas nutraukimas ar dalinis apribojimas [39], atveju, priimti reglamentą SESV 215 straipsnio 2 dalies pagrindu nėra būtina, kiek tai susiję su ribojamosiomis priemonėmis fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu. Iš tikrųjų šioje nuostatoje nurodyta, kad „kai [BUSP srities] sprendimas taip numato, Taryba <…> *gali* patvirtinti [panašias priemones]“ [40]. Taigi ribojamąsias priemones fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu galima patvirtinti vien BUSP srities sprendimu. Būtent dėl šios rūšies sprendimų ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta „claw-back“ išlyga.

iii) Kokią reikšmę tai turi aiškinimo įgaliojimams?

73. Kadangi „claw-back“ išlyga, nustatyta ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje, Teisingumo Teismo jurisdikcija apribojama ESS V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu Tarybos priimtų sprendimų, kuriais patvirtinamos ribojamosios priemonės fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu, *teisėtumo kontrole*, atrodo, kad aiškinimo įgaliojimų, suteiktų pagal Teisingumo Teismui SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punktą, su šiais teisės aktais susijusi Teisingumo Teismo jurisdikcija neapima.

74. Tačiau esant panašiam teisiniam pagrindui, kai pagal EAPB sutarties 41 straipsnį Teisingumo Teismas galėjo „priimti prejudicinį sprendimą dėl Vyriausiosios valdybos ir Tarybos svarstymų *galiojimo*“ [41], Teisingumo Teismas nusprendė, kad „teisės akto galiojimo įvertinimas būtinai reiškia, kad šis aktas iš pradžių turi būti išaiškintas“ [42]. Tuo remdamasis Teisingumo Teismas nusprendė, kad „būtų prieštaraujama Sutarčių tikslams ir nuoseklumui, jei, kai būtų kalbama apie EEB ir EAEB sutartyse nustatytas taisykles, dėl jų reikšmės ir apimties galiausiai spręstų Teisingumo Teismas, kaip vienodai nustatyta EEB sutarties 177 straipsnyje [dabar – SESV 267 straipsnis] ir EAEB sutarties 150 straipsnyje [dabar panaikintas], ir tai leistų užtikrinti vienodą jų taikymą, o kai aptariamos normos būtų susijusios su EAPB sutartimi, tokią jurisdikciją turėtų tik įvairūs nacionaliniai teismai, kurių aiškinimai gali skirtis, ir Teisingumo Teismas neturėtų galimybės užtikrinti vienodo šių normų aiškinimo“ [43].

39 — SESV 215 straipsnio 1 dalis reiškia, kad po ekonominių ir finansinių santykių su viena trečiąja šalimi ar keliomis jų visiško nutraukimo ar dalinio apribojimo, numatyto BUSP srities sprendime, Taryba, remdamasi tuo pačiu SESV 215 straipsniu, priims teisės aktą, kitaip tariant, pasirėmus tuo, kas iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo buvo „Bendrijos ramstis“. Iš tikrųjų šioje nuostatoje vartojama tiesioginė nuosaka: „Taryba <…> patvirtina reikiamas priemones“.

40 — Išskirta mano.

41 — Išskirta mano.

42 — Sprendimas *Busseni* (C-221/88, EU:C:1990:84, 14 punktas).

43 — Sprendimas *Busseni* (C-221/88, EU:C:1990:84,16 punktas).

75. Tuo remdamasis manau, kad jei Sąjungos teismai gali daryti daugiau, t. y. tikrinti ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu Tarybos priimto sprendimo, kuriuo patvirtinamos ribojamosios priemonės fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu, teisėtumą, jie neabejotinai gali daryti mažiau, t. y. išaiškinti šiuose sprendimuose vartojamas sąvokas, pirmiausia siekdami išvengti to, kad Teisingumo Teismas panaikintų ar pripažintų negaliojančiu su BUSP susijusį teisės aktą, kurį jis galėtų palikti galioti, pateikdamas kitokį aiškinimą.

76. Taip teigtina juo labiau dėl to, kad, kaip prašymo priimti prejudicinį sprendimą 30–34 punktuose pažymi šį prašymą pateikęs teismas, įvairių valstybių narių kompetentingų institucijų požiūriai esminiais klausimais jau dabar labai skiriasi, pirmiausia kiek tai susiję su finansinės paramos sąvokos, vartojamos Sprendimo 2014/512 4 straipsnio 2 dalies b punkte ir Reglamento Nr. 833/2014 4 straipsnio 3 dalyje, aiškinimu, kaip matyti iš rašytinių pastabų, kurias pateikė Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Estijos ir Prancūzijos vyriausybės.

3. Sprendimas 2014/512 atsižvelgiant į ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutinį sakinį ir SESV 275 straipsnį

77. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad Sprendimui 2014/512 taikomas imunitetas nuo jurisdikcijos pagal „carve-out“ išlygą, nustatytą ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakiniame ir SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje, nes šis sprendimas atitinka dvi sąlygas, nurodytas šios išvados 47 ir 49 punktuose.

78. Iš tikrųjų Sprendimo 2014/512 teisinis pagrindas yra ESS 29 straipsnis, kuris yra ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyriaus „Konkrečios nuostatos dėl bendros užsienio ir saugumo politikos“ dalis, ir jo esmė akivaizdžiai susijusi su BUSP, nes šiuo sprendimu Taryba patvirtino ribojamąsias priemones „atsižvelgiant į Rusijos Federacijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje“ [44].

79. Taikydamas „claw-back“ išlygą, nustatytą ESS 24 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje ir SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje, manau, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą dėl Sprendimo 2014/512 suderinamumo su ESS 40 straipsniu, nes *Rosneft* savo rašytinių pastabų 21 ir 22 punktuose ginčija Sprendimo 2014/512 teisėtumą atsižvelgdama į šią nuostatą.

80. Siekiant nustatyti, ar Teisingumo Teismas turi ir jurisdikciją tikrinti Sprendimo 2014/512 teisėtumą atsižvelgdamas į bet kurį kitą neteisėtumą nei ESS 40 straipsnio pažeidimas, reikia patikrinti, ar šis sprendimas yra „[ESS] V antraštinės dalies 2 skyriaus pagrindu Tarybos priimt[as] sprendim[as], patvirtinan[tis] ribojančias priemones, nukreiptas prieš fizinius ar juridinius asmenis“, kaip tai suprantama pagal ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutinį sakinį ir SESV 275 straipsnio antrą pastraipą.

81. Šiuo atžvilgiu Jungtinės Karalystės, Prancūzijos ir Estijos vyriausybės bei Taryba ir Komisija ginčija tai, kad Sprendime 2014/512 yra patvirtintos ribojamosios priemonės fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu, nes, jų teigimu, šiame sprendime nustatytos priemonės taikomos objektyviai apibrėžtiems atvejams ir bendrai nurodytiems tam tikros kategorijos asmenims.

44 — Kaip matyti iš minėto sprendimo pavadinimo.

82. Iš tikrųjų Sprendimo 2014/512 4 ir 4a straipsniai[45] nėra skirti *Rosneft*, kitaip nei šio sprendimo 1 straipsnio 2 dalies b–d punktai, 1 straipsnio 3 dalis[46] ir 7 straipsnis[47], į kurių taikymo sritį patenka trys Rusijos bendrovės, tarp jų – *Rosneft* (žr. minėto sprendimo III priedą).

83. Šiuo atžvilgiu primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką teisės aktai, kuriais patvirtinamos ribojamosios priemonės, „tuo pat metu yra ir visuotinai taikomi, kiek jais draudžiama tam tikriems bendrai ir abstrakčiai apibrėžtiems adresatams, be kita ko, suteikti lėšų ir ekonominių išteklių asmenims ir subjektams, kurių pavardės [ar pavadinimai] nurodytos [nurodyti] šių aktų prieduose, ir yra individualūs sprendimai dėl šių asmenų ir subjektų“[48]. Teisingumo Teismo teigimu, „būtent dėl to, kad šie aktai <…> yra individualaus pobūdžio, <…> galima kreiptis į Sąjungos teismą“[49].

84. Šiuo klausimu pažymėtina, kad ieškinys dėl panaikinimo, kuris buvo *Sprendimo Manufacturing Support & Procurement Kala Naft / Taryba* (T-509/10, EU:T:2012:201) dalykas, atmestas dėl jurisdikcijos nebuvimo atsižvelgiant į SESV 275 straipsnį, nes buvo susijęs su 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimo 2010/413/BUSP dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinama Bendroji pozicija 2007/140/PESC[50] (toliau – Sprendimas 2010/413), 4 straipsniu, kuris netaikytas būtent ieškovui[51]. Sprendimo *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776) 99 punkte Teisingumo Teismas, remdamasis tais pačiais motyvais, patvirtino šį atmetimą.

85. Kadangi Sprendimo 2014/512 4 ir 4a straipsnių formuluotės labai panašios į Sprendimo 2010/413 4 straipsnio formuluotę[52], pritariu Komisijos nuomonei, kad minėtomis nuostatomis nėra patvirtintos ribojamosios priemonės *Rosneft* atžvilgiu. Todėl Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos tikrinti jų teisėtumo (ir jų aiškinti), nes „claw-back“ išlyga, nustatyta ESS 24 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje ir SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje, netaikytina.

45 — Sprendimo 2014/512 4 ir 4a straipsniai susiję su Rusijos naftos sektoriumi tuo, kad juose nustatyta išankstinių leidimų valstybių narių piliečiams arba iš valstybių narių teritorijų norint tiesiogiai ar netiesiogiai parduoti, tiekti, perduoti arba eksportuoti tam tikrą įrangą, iš esmės skirtą naftos žvalgybai ir gavybai Rusijos Federacijoje, išdavimo sistema, taip pat draudimas valstybių narių piliečiams arba iš valstybių narių teritorijų tiesiogiai ar netiesiogiai teikti susijusias paslaugas, reikalingas naftos žvalgybai ir gavybai Rusijos Federacijoje.

46 — Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktuose ir 1 straipsnio 3 dalyje nustatytas bendras draudimas, taikomas visoms Sąjungos finansų įstaigoms, teikti tam tikras paslaugas, susijusias su kapitalo rinka, Rusijoje įsteigtiems subjektams, išvardytiems šio sprendimo III priede, kuriame aiškiai nurodyta *Rosneft*.

47 — Sprendimo 2014/512 7 straipsnyje nustatyta ūkio subjektų pateiktų reikalavimų dėl kompensacijos netenkinimo sąlyga, kuri pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą taikoma, be kita ko, subjektams, išvardytiems šio sprendimo III priede, kuriame aiškiai nurodyta *Rosneft*.

48 — Sprendimas *Gbagbo ir kt. / Taryba* (C-478/11 P–C-482/11 P, EU:C:2013:258, 56 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Kadi ir Al Barakaat International Foundation / Taryba ir Komisija* (C-402/05 P ir C-415/05 P, EU:C:2008:461, 241–244 punktai) ir *Taryba / Manufacturing Support* & *Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776, 99 punktas), kuriame daroma nuoroda į Sprendimo *Manufacturing Support* & *Procurement Kala Naft / Taryba* (T-509/10, EU:T:2012:201) 36–38 punktus.

49 — Sprendimas *Gbagbo ir kt. / Taryba* (C-478/11 P–C-482/11 P, EU:C:2013:258, 57 punktas).

50 — OL L 195, p. 39.

51 — „Sprendimo 2010/413 4 straipsnyje nustatyti draudimai yra bendro pobūdžio priemonės, nes jų taikymo sritis nustatyta remiantis objektyviais kriterijais, o ne konkrečiais fiziniais ar juridiniais asmenimis. Todėl, kaip teigia Taryba ir Komisija, Sprendimo 2010/413 4 straipsnis nėra sprendimas, kuriuo numatytos fiziniams ar juridiniams asmenims taikomos ribojamosios priemonės, kaip tai suprantama pagal SESV 275 straipsnį [275 straipsnio antrą pastraipą]“ (37 punktas).

52 —
„1. Valstybių narių nacionaliniams subjektams, arba iš valstybių narių teritorijos, arba naudojantis valstybių narių jurisdikcijai priklausančiais laivais ar orlaiviais draudžiama parduoti, tiekti arba perduoti svarbiausią įrangą ir technologijas šiems svarbiausiems naftos ir gamtinių dujų pramonės sektoriams Irane arba šiuose sektoriuose už Irano ribų veikiančioms Irano įmonėms ar Iranui nuosavybės teise priklausančioms įmonėms, nesvarbu, ar valstybių narių teritorija yra jų kilmės vieta:
a) perdirbimo;
b) suskystintų gamtinių dujų;
c) žvalgymo;
d) gamybos.
Sąjunga imasi būtinų priemonių atitinkamiems objektams, kuriems turi būti taikoma ši nuostata, nustatyti.
2. 1 dalyje nurodytoms svarbiausiuose Irano naftos ir dujų pramonės sektoriuose veikiančioms įmonėms Irane arba šiuose sektoriuose už Irano ribų veikiančioms Irano įmonėms ar Iranui nuosavybės teise priklausančioms įmonėms draudžiama teikti:
a) techninę pagalbą ar mokymo ir kitas paslaugas, susijusias su svarbiausia įranga ir technologijomis, kaip apibrėžta 1 dalyje;
b) finansavimą ar finansinę paramą svarbiausios įrangos ir technologijų pardavimui, tiekimui, perdavimui ar eksportui, kaip apibrėžta 1 dalyje, arba siekiant teikti susijusią techninę pagalbą ar mokymą.

86. Tačiau nepritariu Jungtinės Karalystės, Čekijos, Prancūzijos, Estijos ir Lenkijos vyriausybių bei Tarybos ir Komisijos požiūriui, pagal kurį Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 1 straipsnio 3 dalyje ir 7 straipsnyje, kurie, atsižvelgiant į šio sprendimo III priedą, aiškiai taikomi *Rosneft*, nėra nustatytos ribojamosios priemonės jos atžvilgiu, nes juose nurodytos priemonės taikomos objektyviai apibrėžtiems atvejams ir bendrai nurodytiems tam tikros kategorijos asmenims, o *Rosneft* paminėjimas šio sprendimo III priede yra tik deklaratyvus.

87. Šiuo atžvilgiu Komisija remiasi Sprendimo *Sina Bank / Taryba* (T-67/12, EU:T:2014:348) 39 punktu ir Sprendimo *Hemmati / Taryba* (T-68/12, EU:T:2014:349) 32 punktu, kuriuose Bendrasis Teismas, kiek tai susiję su Sprendimo 2010/413 20 straipsnio 1 dalies b punktu, nusprendė, kad „sprendim[as], patvirtinantis riboja[mąsias] priemones, nukreiptas prieš fizinius ar juridinius asmenis“, kaip jis suprantamas pagal SESV 275 straipsnio antrą pastraipą, turi būti teisės akte, kuriuo remiantis ieškovo pavadinimas po peržiūros tebėra nurodytas Sprendimo 2010/413, nuo 2011 m. gruodžio 1 d. iš dalies pakeisto Sprendimu 2010/644, II priede“, o ne atspindėti aplinkybę, kad ieškovo pavadinimas buvo nurodytas pačiame pirminės redakcijos Sprendimo 2010/413 II priede. Remdamasis šiuo motyvu Bendrasis Teismas konstatavo, kad šiuo atveju neturi jurisdikcijos nuspręsti, jog Sprendimo 2010/413 20 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytos ne ribojamosios priemonės asmenų atžvilgiu, o bendro pobūdžio priemonės.

88. Be to, Sprendimo *Sina Bank / Taryba* (T-67/12, EU:T:2014:348) 42 punkte ir Sprendimo *Hemmati / Taryba* (T-68/12, EU:T:2014:349) 35 punkte Bendrasis Teismas taip pat išaiškino „konkrečios“ sąsajos su reglamento, kurį Taryba priėmė pagal Sprendimą 2010/413[53] ir kuriame kaip bendro pobūdžio priemonės pakartojamos Sprendimo 2010/413 20 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos priemonės, taip pat sąvoka „sprendim[as], patvirtinan[tis] ribojančias priemones, nukreiptas prieš fizinius ar juridinius asmenis“, 16 straipsnio 2 dalimi kriterijų. Tuo remdamasis jis pripažino nepriimtinu ieškovo pareikštą ieškinį dėl minėto 16 straipsnio 2 dalies panaikinimo.

89. Mano nuomone, ši Bendrojo Teismo praktika neatitinka Teisingumo Teismo praktikos, įtvirtintos Sprendimo *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776) 99 punkte[54]. Iš tikrųjų, kaip Sprendimo *National Iranian Oil Company / Taryba* (T-578/12, EU:T:2014:678), Teisingumo Teismo patvirtinto Sprendimu *National Iranian Oil Company / Taryba* (C-440/14 P, EU:C:2016:128), 36 punkte nusprendė kitos sudėties Bendrasis Teismas, „SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa bet kuriam fiziniam ar juridiniam asmeniui suteikiama teisė pareikšti ieškinį dėl Sąjungos institucijų teisės aktų, jeigu įvykdytos šioje nuostatoje nurodytos sąlygos, o taip šiuo atveju ir yra [nes minėtais Sąjungos teisės aktais jis įtraukiamas į sąrašus, susijusius su aptariamomis priemonėmis]“.

90. Be to, minėtame Sprendimo *National Iranian Oil Company / Taryba* (T-578/12, EU:T:2014:678) punkte nurodyta, kad Bendrojo Teismo teiginiu, išdėstytu sprendimuose *Sina Bank / Taryba* (T-67/12, EU:T:2014:348) ir *Hemmati / Taryba* (T-68/12, EU:T:2014:349), kuriuo iš tikrųjų ribojamosios priemonės asmenų atžvilgiu sąvoka sutapatinama su konkrečios sąsajos su aptariama priemone kriterijumi, „pažeidžiamos SESV 263 straipsnio ir 275 straipsnio antros pastraipos nuostatos, taigi ir prieštaraujama ESV sutartimi nustatytai teisminės gynybos sistemai, taip pat teisei į veiksmingą teisminę gynybą, įtvirtintai [Chartijos] 47 straipsnyje“.

3. Draudžiama sąmoningai ar apgalvotai dalyvauti veikloje, kuria siekiama išvengti arba dėl kurios išvengiama 1 ir 2 dalyse nurodytų draudimų“.

53 — Tai 2010 m. spalio 25 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 961/2010 dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 423/2007 (OL L 281, p. 1).

54 — Taip pat žr. Sprendimo *Manufacturing Support* & *Procurement Kala Naft / Taryba* 36–38 punktus (T-509/10, EU:T:2012:201), kuriuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad aptariama priemonė nėra ribojamoji priemonė asmens atžvilgiu, nes joje nenurodytas joks subjektas, kuriam ji taikytina.

91. Į tai atsižvelgiant dėl išsamumo pažymėtina, kad dėl tokio siauro aiškinimo „claw-back“ išlyga labai dažnai taptų neveiksminga, jei, priešingai, nei pasiūliau pirma, BUSP srities sprendimų nuostatos, kurios, kaip Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktai, 1 straipsnio 3 dalis ir 7 straipsnis, yra aiškiai skirtos fiziniams ir juridiniams asmenims, nereikštų „ribojamųjų priemonių asmenų atžvilgiu“, kaip tai suprantama pagal „claw-back“ išlygą, todėl ši išlyga neapimtų galimybės pateikti prejudicinį klausimą dėl galiojimo.

92. Taigi siūlau Teisingumo Teismui į pirmąjį klausimą atsakyti taip, kad remiantis ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniu sakiniu ir SESV 275 straipsniu, Teisingumo Teismas turi jurisdikciją pagal SESV 267 straipsnį priimti prejudicinį sprendimą dėl Sprendimo 2014/512 galiojimo pagal ESS 40 straipsnį, taip pat išaiškinti šio sprendimo 1 straipsnio 2 dalies b–d punktus, 1 straipsnio 3 dalį, 7 straipsnį bei III priedą ir patikrinti jų teisėtumą.

93. Tačiau norėčiau patikslinti, kad nors ribojamosios priemonės, nustatytos Sprendimo 2014/512 4 ir 4a straipsniuose, patenka į „carve-out“ išlygos, o ne į „claw-back“ išlygos taikymo sritį, nėra taip, kad nelieka teisminės apsaugos, nes Reglamentas Nr. 833/2014, kaip išaiškinta šios išvados 47, 49, 69 ir 70 punktuose, visiškai priskiriamas prie Teisingumo Teismo jurisdikcijos, o jo 3, 3a straipsniuose ir 4 straipsnio 3 ir 4 dalyse beveik pažodžiui pakartojamos minėtos nuostatos. Tuo atveju, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad reikia panaikinti šias Reglamento Nr. 833/2014 nuostatas, Taryba turėtų imtis reikiamų priemonių, kad atitinkamos Sprendimo 2014/512 nuostatos taptų suderinamos su Teisingumo Teismo sprendimu, atsižvelgiant, kaip per teismo posėdį pripažino Taryba, į SESV 266 straipsnį.

B – *Dėl antrojo klausimo a dalies*

94. Antrojo klausimo a dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti dėl Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktų, 1 straipsnio 3 dalies, 4 straipsnio, 4a straipsnio, 7 straipsnio ir III priedo, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio, 3a straipsnio, 4 straipsnio 3–4 dalių, 5 straipsnio 2 dalies b–d punktų, 5 straipsnio 3 dalies, 11 straipsnio bei II ir VI priedų galiojimo.

95. Atsižvelgdamas į atsakymą, kurį pateikiau į pirmąjį klausimą, nagrinėsiu Sprendimo 2014/512 ir Reglamento Nr. 833/2014 atitiktį ESS 40 straipsniui, taip pat Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktų, 1 straipsnio 3 dalies, 7 straipsnio ir III priedo galiojimą, Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio, 3a straipsnio, 4 straipsnio 3–4 dalių, 5 straipsnio 2 dalies b–d punktų, 5 straipsnio 3 dalies, 11 straipsnio bei II ir VI priedų galiojimą.

1. Dėl Sprendimo 2014/512 ir Reglamento Nr. 833/2014 atitikties ESS 40 straipsniui

96. Rosneft teigimu, priimdama BUSP srities sprendimą, kuris iš esmės yra teisėkūros pobūdžio aktas, Taryba viršijo savo įgaliojimus. Pagal ESS 29 straipsnį Tarybos vaidmuo – apibrėžti „Sąjungos požiūr[į] į tam tikrą geografinio arba teminio pobūdžio reikalą“. O remiantis ESS 31 straipsnio 1 dalimi, BUSP srityje nėra priimama aktų pagal teisėkūros procedūrą. Taigi patvirtindama labai išsamias Sprendimo 2014/512 nuostatas, kurios iš esmės pakartotos Reglamente Nr. 833/2014, Taryba pažeidė poveikio nedarymo sąlygą, nustatytą ESS 40 straipsnyje, ir apribojo SESV 215 straipsnyje nustatytą Komisijos ir vyriausiojo įgaliotinio kompetenciją teikti bendrą pasiūlymą.

97. Mano nuomone, Sprendimas 2014/512 ir Reglamentas Nr. 833/2014 nėra pagal teisėkūros procedūrą priimti aktai.

98. Nors pagal „teisėkūros procedūr[ą] priimti aktai“ apskritai suprantami kaip visuotinio taikymo teisės aktai, kurie objektyviai apibrėžtais atvejais taikomi tam tikriems bendrai ir abstrakčiai nurodytiems asmenims, šios ESS 24 straipsnyje vartojamos sąvokos apibrėžtis pateikiama vien SESV 289 straipsnio 3 dalyje. Taigi joje šie aktai apibrėžiami kaip „pagal teisėkūros procedūrą priimti teisės aktai“, t. y. pagal įprastą teisėkūros procedūrą, numatytą SESV 289 straipsnio 1 dalyje, arba pagal specialią teisėkūros procedūrą, numatytą SESV 289 straipsnio 2 dalyje, priimti teisės aktai.

99. Taigi ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos trečiame sakinyje ir 31 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas priimti teisės aktus pagal teisėkūros procedūrą lemia didesnių įgaliojimų, kurie Parlamentui ir Komisijai suteikiami pagal SESV 289 straipsnio 1 ir 2 dalis, atmetimą [55].

100. Be to, ESS 24 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodyta procedūra, panaudota Sprendimui 2014/512 priimti, ir SESV 215 straipsnyje nustatyta procedūra, panaudota Reglamentui Nr. 833/2014 priimti, skiriasi nuo numatytųjų SESV 289 straipsnyje pagal teisėkūros procedūrą priimtam teisės aktui kvalifikuoti.

101. Kadangi *Rosneft* neteigia, kad Sprendimas 2014/512 ir Reglamentas Nr. 833/2014 turėjo būti priimti remiantis kitu teisiniu pagrindu nei atitinkamai ESS 29 straipsnis ir SESV 215 straipsnis, jos argumentus reikia atmesti.

2. Dėl Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktų, 1 straipsnio 3 dalies, 7 straipsnio ir III priedo, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio, 3a straipsnio, 4 straipsnio 3–4 dalių, 5 straipsnio 2 dalies b–d punktų, 5 straipsnio 3 dalies, 11 straipsnio bei II ir VI priedų galiojimo

a) Dėl kontrolės apimties

102. Savo pastabų 64, 108 ir 115 punktuose Taryba teigia, kad Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos tikrinti aptariamų Reglamento Nr. 833/2014 nuostatų teisėtumo, nes *Rosneft* nurodytais negaliojimo pagrindais iš esmės siekiama užginčyti principinius sprendimus, visiškai priklausančius BUSP sričiai, kuriuos Taryba priėmė Sprendimu 2014/512.

103. Nepritariu šiam požiūriui, nes, mano nuomone, reglamento priėmimas remiantis SESV 215 straipsniu, nors šiame reglamente pažodžiui pakartojamos arba papildomos ar patikslinamos priemonės, nustatytos su BUSP susijusiame sprendime, kaip yra šiuo atveju kalbant apie Sprendimą 2014/512 ir Reglamentą Nr. 833/2014, reiškia imuniteto nuo jurisdikcijos, kurį šioms priemonėms būtų galima taikyti pagal ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutinį sakinį ir SESV 275 straipsnio pirmą pastraipą, praradimą [56].

104. Priešinga išvada lemtų platų Teisingumo Teismo jurisdikcijos neturėjimo šioje srityje aiškinimą, nors šis neturėjimas yra išimtis, o ne taisyklė.

55 — Be to, ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos trečio sakinio ir 31 straipsnio 1 dalies negalima aiškinti taip, kad pagal juos privaloma taikant teisėkūros procedūrą priimti ribojamąsias priemones, pagal kurias numatoma visiškai nutraukti ar iš dalies apriboti ekonominius ir finansinius santykius su viena trečiąja šalimi ar keliomis jų, kurios iš esmės yra visuotinio taikymo priemonės, taikomos objektyviai apibrėžtais atvejais bendrai ir abstrakčiai nurodytiems asmenims, nes toks aiškinimas aiškiai prieštarautų SESV 215 straipsnio 1 daliai, kur nustatyta, kad „Taryba kvalifikuota balsų dauguma, remdamasi bendru Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pasiūlymu, patvirtina reikiamas priemones [ir] apie tai <…> praneša <…> Parlamentui“, o tai nėra nei įprasta teisėkūros procedūra, nei speciali teisėkūros procedūra.

56 — Tai matyti iš SESV 215 straipsnio laikymo „tarp [Sąjungos] veiksmų, apimančių ekonomines priemones <…>, ir ES sutarties <…> tikslų <…> įtvirtinta sąsaja“ (Sprendimo *Parlamentas / Taryba*, C-130/10, EU:C:2012:472, 59 punktas). BUSP srities teisės aktai, kuriuos apima ši sąsaja, tampa priemonėmis, kurioms reikia taikyti SESV.

105. Į tai atsižvelgdamas manau, kad šioje srityje, susijusioje su diplomatija bei užsienio ir saugumo politika, Taryba turi didelę diskreciją [57].

b) Dėl negaliojimo pagrindo, susijusio su tariamu Partnerystės susitarimo pažeidimu

106. Rosneft teigimu, Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktais, 1 straipsnio 3 dalimi ir III priedu, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 1, 3 ir 5 dalimis, 3a straipsnio 1 dalimi, 5 straipsnio 2 dalies b–d punktais, 5 straipsnio 3 dalimi bei II ir VI priedais pažeidžiami Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalis (didžiausio palankumo režimo, susijusio su prekyba prekėmis, sąlyga), 12 straipsnis (prekių vežimo tranzitu laisvė), 36 straipsnis (ne mažiau palankaus režimo, susijusio su tarpvalstybiniu paslaugų teikimu, sąlyga) ir 52 straipsnio 2, 5 ir 9 dalys (laisvas kapitalo judėjimas).

107. Jungtinės Karalystės, Estijos ir Prancūzijos vyriausybės bei Taryba ir Komisija pažymi, kad aptariamos priemonės pateisinamos, nes yra „būtin[os] siekiant apginti <…> esminius [šalių] saugumo interesus <…> karo ar karo grėsmę keliančios didelės tarptautinės įtampos metu“ pagal Partnerystės susitarimo 99 straipsnio 1 dalies d punktą ir kad bet kuriuo atveju *Rosneft* nurodytos šio susitarimo nuostatos neveikia tiesiogiai.

108. Kadangi Partnerystės susitarimo 99 straipsnis reiškia minėto susitarimo materialinės teisės nuostatoms prieštaraujančios priemonės buvimą, pirmiausia reikia nustatyti, ar Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktais, 1 straipsnio 3 dalimi ir III priedu, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 1, 3 ir 5 dalimis, 3a straipsnio 1 dalimi, 5 straipsnio 2 dalies b–d punktais, 5 straipsnio 3 dalimi bei II ir VI priedais pažeidžiami šio susitarimo 10 straipsnio 1 dalis, 12 straipsnis, 36 straipsnis ir 52 straipsnio 2, 5 ir 9 dalys.

i) Dėl Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalies, 12 straipsnio, 36 straipsnio ir 52 straipsnio 2, 5 ir 9 dalių tiesioginio veikimo

109. Šiuo atžvilgiu primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos ir vienos ar kelių trečiųjų valstybių sudarytas susitarimas Sąjungos atžvilgiu yra vienas iš jos institucijų aktų, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punktą, kad tokio susitarimo nuostatos nuo jų įsigaliojimo yra sudedamoji Sąjungos teisės sistemos dalis ir kad pagal šią teisės sistemą Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą dėl šio susitarimo išaiškinimo [58].

57 — Žr. sprendimus *Sison / Taryba* (C-266/05 P, EU:C:2007:75, 33 punktas) ir *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776, 120 punktas).

58 — Žr. Sprendimą *Haegeman* (181/73, EU:C:1974:41, 3–6 punktai) dėl 1961 m. liepos 9 d. Atėnuose pasirašyto susitarimo, kuriuo steigiama Europos ekonominės bendrijos ir Graikijos asociacija, sudaryto Bendrijos vardu 1961 m. rugsėjo 25 d. Tarybos sprendimu 63/106/EEB (OL L 26, p. 293); Sprendimą *Demirel* (12/86, EU:C:1987:400, 7 punktas) dėl 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje pasirašyto susitarimo, kuriuo steigiama Europos ekonominės bendrijos ir Turkijos asociacija, sudaryto Bendrijos vardu 1963 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu 64/732/EEB (OL L 217, 1964, p. 3685); Sprendimą *Andersson ir Wåkerås-Andersson* (C-321/97, EU:C:1999:307, 26 ir 27 punktai); Sprendimą *Ospelt ir Schlössle Weissenberg* (C-452/01, EU:C:2003:493, 27 punktas) ir Sprendimą *Établissements Rimbaud* (C-72/09, EU:C:2010:645, 19 punktas) dėl 1992 m. gegužės 2 d. pasirašyto Europos ekonominės erdvės susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3), patvirtinto 1993 m. gruodžio 13 d. Tarybos ir Komisijos sprendimu 94/1/EAPB, EB, dėl Europos ekonominės erdvės sutarties sudarymo tarp Europos Bendrijų, jų valstybių narių ir Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos, Islandijos Respublikos, Lichtenšteino Kunigaikštystės, Norvegijos Karalystės, Švedijos Karalystės ir Šveicarijos Konfederacijos (OL L 1, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 19 t., p. 146). Taip pat žr. mano išvados, pateiktos byloje *SECIL* (C-464/14, EU:C:2016:52) 32–35 punktus.

110. Be to, Sprendimo *Komisija / Rusal Armenal* (C-21/14 P, EU:C:2015:494) 37 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad „tarptautinio susitarimo, kurio šalis yra Sąjunga, nuostatomis galima remtis grindžiant <…> tokio akto neteisėtumu paremtą prieštaravimą tik esant dvigubai sąlygai: pirma, šio susitarimo pobūdis ir struktūra tam neprieštarauja ir, antra, tos nuostatos yra besąlyginės ir pakankamai tikslios pagal savo turinį <…>. Tik tada, kai tenkinamos šios abi kumuliacinės sąlygos, minėtomis nuostatomis galima remtis Sąjungos teisme kaip kriterijumi, vertinant Sąjungos akto teisėtumą“ [59].

111. Kadangi Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalyje ir 12 straipsnyje daromos nuorodos į konkrečias GATT nuostatas, Taryba ir Komisija remiasi nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika Pasaulio prekybos organizacijos susitarimų srityje, pagal kurią „atsižvelgiant į jų pobūdį ir bendrą struktūrą jie iš esmės nėra normos, į kurias atsižvelgiama tikrinant Sąjungos institucijų aktų teisėtumą“ [60].

112. Tačiau Partnerystės susitarimas nėra vien su prekyba prekėmis susijęs susitarimas, kuriam būtų galima taikyti šią praktiką [61].

113. Iš tikrųjų, kaip Teisingumo Teismas dėl Partnerystės susitarimo nusprendė Sprendimo *Simutenkov* (C-265/03, EU:C:2005:213) 27 punkte, šiuo susitarimu siekiama „nustatyti šalių partnerystę, siekiant, be kita ko, skatinti jų glaudžių politinių santykių, prekybos ir darnių ekonominių santykių vystymą, politines ir ekonomines laisves bei Rusijos Federacijos ir platesnės bendradarbiavimo erdvės Europoje laipsnišką integravimą [Rusijos Federacijos laipsnišką integravimą į platesnę bendradarbiavimo erdvę Europoje]“.

114. Be to, minėto sprendimo 28 punkte Teisingumo Teismas pridūrė, jog „aplinkybė, kad minėtas susitarimas tik nustato šalių partnerystę ir nenumato asociacijos arba vėlesnio Rusijos Federacijos įstojimo į [Sąjungą], nereiškia, kad jo nuostatos negali tiesiogiai veikti. Iš Teisingumo Teismo praktikos aišku, kad jei susitarimas nustato šalių bendradarbiavimą, kai kurios tokio susitarimo nuostatos [jei atsižvelgiant į jų tekstą, susitarimo tikslą ir pobūdį jose nustatyti aiškūs ir tikslūs įpareigojimai, kurių vykdymas arba veikimas nepriklauso nuo jokio paskesnio teisės akto priėmimo] gali tiesiogiai reglamentuoti asmenų teisinį statusą“.

115. Taigi Teisingumo Teismas minėto sprendimo 22 punkte pripažino šio susitarimo 23 straipsnio 1 dalies tiesioginį veikimą, susijusį su darbo sąlygomis.

116. Priešingai, nei teigia Jungtinės Karalystės ir Prancūzijos vyriausybės bei Taryba ir Komisija, nematau priežasčių, dėl kurių šioje byloje aptariamų Partnerystės susitarimo nuostatų formuluotės negali atitikti tiesioginio veikimo kriterijų, nurodytų Sprendimo *Simutenkov* (C-265/03, EU:C:2005:213) 21 punkte ir pakartotų Sprendimo *Komisija / Rusal Armenal* (C-21/14 P, EU:C:2015:494) 37 punkte.

59 — Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimą *Taryba ir kt. / Vereniging Milieudefensie ir Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht* (C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, 54 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

60 — Sprendimas *Komisija / Rusal Armenal* (C-21/14 P, EU:C:2015:494, 38 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Portugalija / Taryba* (C-149/96, EU:C:1999:574, 47 punktas), *Van Parys* (C-377/02, EU:C:2005:121, 39 punktas) ir *LVP* (C-306/13, EU:C:2014:2465, 44 punktas).

61 — Iš tikrųjų Sprendimo *Komisija / Rusal Armenal* (C-21/14 P, EU:C:2015:494) 39 punkte Teisingumo Teismas paaiškino savo vertinimą, pagal kurį PPO susitarimai nėra normos, į kurias atsižvelgiama tikrinant Sąjungos institucijų aktų teisėtumą („pripažinus, kad užduotis užtikrinti Sąjungos teisės suderinamumą su PPO taisyklėmis tiesiogiai priklauso Sąjungos teismui, iš Sąjungos teisės aktų leidybos ir vykdomųjų institucijų būtų atimta diskrecija, kuria naudojasi panašios Sąjungos prekybos partnerių institucijos. Akivaizdu, kad kai kurios susitariančiosios šalys, tarp kurių – svarbiausi Sąjungos prekybos partneriai, iš PPO susitarimų dalyko ir tikslo aiškiai padarė išvadą, kad šie susitarimai nepriskiriami prie normų, į kurias atsižvelgdamos teisminės institucijos tikrina vidaus teisės normų teisėtumą. Nesant tokio abipusiškumo, jeigu tai būtų priimtina [jei tam būtų pritarta], galėtų būti nevienodai taikomos PPO taisyklės“).

117. Iš tikrųjų Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad: „Šalys viena kitai suteikia bendrą didžiausio palankumo režimą, apibūdintą GATT I straipsnio 1 dalyje“ [62]. 12 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nustatyta, kad: „kiekviena Šalis suteikia tranzito laisvę per savo teritoriją prekėms, kurių kilmės vieta arba kurių paskirties vieta yra kitos Šalies muitų teritorija“. 36 straipsnyje nurodyta, kad: „Šalys viena kitai suteikia režimą, ne mažiau palankesnį negu tas, kuris suteiktas bet kuriai trečiajai šaliai dėl sąlygų, turinčių poveikio tarpvalstybiniam paslaugų teikimui“. Galiausiai pagal 52 straipsnį Partnerystės susitarimo šalys užtikrina „laisv[ą] kapitalo judėjim[ą] tarp [Sąjungos] ir Rusijos nuolatinių gyventojų tiesioginių investicijų“ (2 dalis), pasibaigus penkerių metų nuo minėto susitarimo pereinamajam laikotarpiui nenustato naujų apribojimų (5 dalis) ir „viena kitai suteikia didžiausio palankumo režimą einamųjų mokėjimų ir kapitalo judėjimų laisvės ir mokėjimo būdų atžvilgiu“ (9 dalis).

118. Mano nuomone, šių nuostatų formuluotė besąlygiškumo atžvilgiu visiškai nesiskiria nuo minėto susitarimo 23 straipsnio 1 dalies, kurios tiesioginį veikimą jau yra pripažinęs Teisingumo Teismas [63], formuluotės. Taigi ji reiškia daugiau nei „susitarimą susitarti (*an agreement to agree*)“ [64].

ii) Dėl teisių, suteikiamų pagal Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalį, 12 straipsnį, 36 straipsnį ir 52 straipsnio 2, 5 ir 9 dalis, apribojimų buvimo

119. Taigi reikia nustatyti, ar Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 1 straipsnio 3 dalyje ir III priede, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 1, 3 ir 5 dalyse, 3a straipsnio 1 dalyje, 5 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 5 straipsnio 3 dalyje bei II ir VI prieduose nustatytomis priemonėmis apribojami Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalis, 12 straipsnis, 36 straipsnis ir 52 straipsnio 2, 5 ir 9 dalys.

– Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalis ir 12 straipsnis (prekyba prekėmis)

120. Dėl teiginio, kad Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 1, 3 ir 5 dalys bei 3a straipsnio 1 dalis pažeidžia Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalį, pabrėžtina, jog Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalis tik išplėtė GATT I straipsnio 1 dalies taikymo sritį, į ją įtraukiant Sąjungos ir Rusijos Federacijos tarpusavio santykius tuo metu, kai pastaroji nebuvo Pasaulio prekybos organizacijos narė.

121. Tačiau GATT I straipsnio 1 dalis taikoma tik „muito mokesčių ir kitų rinkliavų, taikomų importuojant ar eksportuojant, tarptautinių mokėjimų už importą arba eksportą pervedimų atžvilgiu, apmokestinimo tokiais muito mokesčiais ir rinkliavomis taikomos metodikos atžvilgiu, visų importui ir eksportui taikomų taisyklių ir formalumų atžvilgiu bei visų klausimų, apie kuriuos kalbama III straipsnio 2 ir 4 dalyse[,] <…> atžvilgiu“.

122. Kadangi Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 1, 3 ir 5 dalyse visai neminimi muitų tarifai, taikomi šiose nuostatose nurodytų prekių eksportui, o yra nustatyta, kad dėl šių prekių eksporto į Rusijos Federaciją reikia gauti leidimą ir patikslintos sąlygos, kuriomis valstybės narės turi atsisakyti išduoti šį leidimą, akivaizdu, kad šios nuostatos nepatenka į Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

62 — GATT I straipsnio 1 dalyje bendras didžiausio palankumo režimas apibrėžiamas taip: „muito mokesčių ir kitų rinkliavų, taikomų importuojant ar eksportuojant, tarptautinių mokėjimų už importą arba eksportą pervedimų atžvilgiu, apmokestinimo tokiais muito mokesčiais ir rinkliavomis taikomos metodikos atžvilgiu, visų importui ir eksportui taikomų taisyklių ir formalumų atžvilgiu bei visų klausimų, apie kuriuos kalbama III straipsnio 2 ir 4 dalyse[,] <…> atžvilgiu, pranašumas, palankumas, lengvatos arba atleidimas nuo mokesčių, kuriuos Susitariančioji Šalis suteiktų prekei, kurios kilmės valstybė yra ji [prekei, kilusiai ir kitos valstybės], arba kuri yra skirta kitai valstybei, yra iš karto ir besąlygiškai suteikiami tokiai pačiai prekei, kilusiai iš visų kitų Susitariančiųjų Šalių teritorijų arba skirtai joms“.

63 — Žr. Sprendimo *Simutenkov* (C-265/03, EU:C:2005:213) 20–29 punktus.

64 — Žr. mano išvados, pateiktos byloje *SECIL* (C-464/14, EU:C:2016:52), 79 punktą.

123. Į Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalies taikymo sritį juo labiau nepatenka Reglamento Nr. 833/2014 3a straipsnio 1 dalis, pagal kurią draudžiama teikti susijusias *paslaugas*, reikalingas tam tikrų kategorijų žvalgybos ir gavybos projektams vykdyti Rusijoje.

124. Pagal Partnerystės susitarimo 12 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą Sąjunga ir jos valstybės narės įpareigojamos suteikti tranzito laisvę [65] per Sąjungos teritoriją vežamoms prekėms, kurių kilmės vieta ar paskirties vieta yra Rusijos Federacijos muitų teritorija.

125. Taigi Sąjunga ir valstybės narės privalo užtikrinti laisvą prekių, kurių paskirties vieta ar kilmės vieta yra Rusijos Federacija, judėjimą per jų teritoriją.

126. Pagal Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 1 dalį dėl šio reglamento II priede išvardytų Sąjungos arba kitokios kilmės objektų pardavimo, tiekimo, perdavimo ar eksporto reikia išankstinio leidimo, jei tokie objektai yra skirti naudoti Rusijos Federacijoje. Be to, pagal šio reglamento 3 straipsnio 5 dalį šis leidimas neišduodamas, jei atitinkamas pardavimas, tiekimas, perdavimas ar eksportas yra skirtas bet kurios iš šio straipsnio 3 dalyje nurodytų kategorijų žvalgybos ir gamybos projektams.

127. Mano nuomone, šios nuostatos neturi jokios reikšmės tranzito laisvei, užtikrinamai Partnerystės susitarimo 12 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje.

128. Nors Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 1 dalyje daroma nuoroda, be kita ko, į šio reglamento II priede išvardytų „Sąjungos ar kitokios kilmės“ objektų perdavimą, vis dėlto šio straipsnio 2 ir 4 dalys susijusios tik su eksportu.

129. Šiuo klausimu pažymėtina, kad „visam pardavimui, tiekimui, perdavimui ar eksportui, kuriam <… > reikia gauti leidimą, tokį leidimą suteikia valstybės narės, *kurioje įsisteigęs eksportuotojas*, kompetentingos valdžios institucijos“ [66]. Be to, „*eksportuotojai* kompetentingoms valdžios institucijoms pateikia visą atitinkamą informaciją, reikalingą jų paraiškoms dėl *eksporto* leidimo“ [67].

130. Taigi, mano manymu, aišku, kad šios Reglamento Nr. 833/2014 nuostatos susijusios ne su šio reglamento II priede išvardytų objektų tranzitu, o su pardavimu, tiekimu, perdavimu ar eksportu *iš valstybių narių teritorijų*.

131. Į tai atsižvelgiant tranzito laisvė, susijusi su atitinkamais trečiųjų šalių kilmės objektais, kurių paskirties vieta yra Rusijos Federacija, visai nėra apribota.

132. Bet kuriuo atveju, net jei Teisingumo Teismas konstatuotų, kad esama Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalies ir 12 straipsnio 1 dalies antros pastraipos apribojimo, šis apribojimas būtų, kaip pažymi Komisija, pagal šio susitarimo 19 straipsnį pateisinamas viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo pagrindais.

– Partnerystės susitarimo 36 straipsnis (tarpvalstybinis paslaugų teikimas)

133. Pagal Partnerystės susitarimo 36 straipsnį Sąjunga ir jos valstybės narės suteikia režimą, ne mažiau palankų nei suteiktasis bet kuriai trečiajai šaliai, dėl sąlygų, turinčių įtakos tarpvalstybiniam paslaugų teikimui, kurį vykdo Sąjungos bendrovės Rusijos Federacijos teritorijoje pagal pastarojoje taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus.

65 — Tranzitu laikomas vežimas per valstybės teritoriją, kuris kartu su krovinio perkrovimu, sandėliavimu, padalijimu arba vežimo būdo pakeitimu ar be jų sudaro tik dalį visos kelionės, prasidedančios ir pasibaigiančios už šios valstybės, per kurios teritoriją vežama, ribų. Šiuo klausimu žr. GATT V straipsnio 1 dalį.

66 — Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 2 dalis. Išskirta mano.

67 — Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 4 dalis. Išskirta mano.

134. Pagal šio susitarimo 5 priedą 36 straipsnyje nurodytos paslaugos apima inžinerijos paslaugas (CPC 8672) [68], taip pat techninio tikrinimo ir analizės paslaugas (CPC 8676) [69].

135. Tačiau, priešingai, nei teigia *Rosneft*, nė viena iš paslaugų, nurodytų prie numerių CPC 8672 ir CPC 8676, nėra susijusi su gręžimu, gręžinių tyrimu, karotažo ir užbaigimo paslaugomis ar specializuotų plūdriųjų konstrukcijų tiekimo paslaugomis, nurodytomis Reglamento Nr. 833/2014 3a straipsnio 1 dalyje [70].

– Partnerystės susitarimo 52 straipsnio 2, 5 ir 9 dalys (laisvas kapitalo judėjimas)

136. Pagal šios nuostatos 2 dalį užtikrinamas laisvas kapitalo judėjimas tarp Sąjungos ir Rusijos Federacijos „tiesioginių investicijų į bendroves, formuojamas pagal priimančiosios šalies įstatymus“.

137. Be to, pagal 52 straipsnio 9 dalį Sąjunga turi suteikti Rusijos Federacijai „didžiausio palankumo režimą <…> kapitalo judėjim[o] laisvės <…> atžvilgiu“.

138. Pagal Bendrą deklaraciją dėl 52 straipsnio (sąvokų apibrėžimai) „tiesioginė investicija“ apibrėžiama kaip:

„<…> investicija, kuria siekiama ilgalaikių ekonominių ryšių su įmone, tokios kaip investicijos, kurios suteikia galimybę turėti veiksmingą įtaką jos valdymui atitinkamoje šalyje nerezidentams arba užsienyje rezidentams:

<…>

2) dalyvaujant naujoje ar esamoje įmonėje;

3) penkerių metų ar ilgesnės trukmės paskola.“

139. Iš šių nuostatų labai aiškiai matyti, kad tiesioginis ar netiesioginis obligacijų, akcijų ar panašių finansinių priemonių pirkimas ar pardavimas, tiesioginis ar netiesioginis investicinių paslaugų, skirtų joms išleisti, teikimas arba pagalba jas išleidžiant [71] gali reikšti tiesioginę investiciją tik tuo atveju, jei tai lemia dalyvavimą įmonėje siekiant ilgalaikių ekonominių ryšių.

140. Iš šių nuostatų taip pat matyti, kad susitarimo sudarymas ar dalyvavimas jame siekiant po 2014 m. rugsėjo 12 d. suteikti *Rosneft* naujas paskolas arba kreditą, kurių terminas viršija 30 dienų [72], gali reikšti tiesioginę investiciją tik tuo atveju, jei kalbama apie penkerių metų ar ilgesnės trukmės paskolą arba kreditą, suteiktą siekiant ilgalaikių ekonominių ryšių.

141. Remiantis tuo darytina išvada, kad Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 1 straipsnio 3 dalyje ir III priede, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 5 straipsnio 3 dalyje ir VI priede laisvas kapitalo judėjimas, užtikrinamas pagal Partnerystės susitarimo 52 straipsnio 2, 5 ir 9 dalis, ribojamas tik tiek, kiek jie draudžia tiesiogines investicijas, nurodytas šios išvados 139–140 punktuose.

68 — Jų aprašą galima rasti Jungtinių Tautų statistikos biuro interneto svetainėje (http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcs.asp?Cl=9&Lg=1&Co=8672). CPC (angl. *central product classification*, svarbiausias produktų klasifikatorius) numeris – tai nuoroda į Jungtinių Tautų (JT) nustatytą tarptautinę produktų klasifikavimo sistemą.

69 — Jų aprašas pateikiamas Jungtinių Tautų statistikos biuro interneto svetainėje (http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcs.asp?Cl=9&Lg=1&Co=8676).

70 — Vienintelės paslaugos, nurodytos prie numerio CPC 86761, kurios galėtų turėti reikšmės šiuo atveju, – tai „medžiagų, kaip antai <…> degalų, cheminių ir biologinių savybių tikrinimo ir analizės paslaugos“. Tačiau šios paslaugos neapima gręžimo, gręžinių tyrimo, karotažo ir užbaigimo paslaugų bei specializuotų plūdriųjų konstrukcijų tiekimo paslaugų.

71 — Žr. Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktus ir Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalies b–d punktus.

72 — Žr. Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 3 dalį ir Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 3 dalį.

iii) Dėl pateisinimo

142. Kitaip nei prekybos prekėmis atveju, kai Partnerystės susitarimo 19 straipsnyje, vartojant beveik tokią pačią formuluotę kaip ir SESV 36 straipsnyje, yra numatyta galimybė pateisinti šios prekybos apribojimus, minėtame susitarime nėra numatytos galimybės pateisinti laisvo kapitalo judėjimo apribojimo.

143. Dėl tų pačių priežasčių, kurias nurodžiau savo išvados, pateiktos byloje *SECIL* (C-464/14, EU:C:2016:52)[73], 123–125 punktuose, manau, kad laisvo kapitalo judėjimo apribojimą, užtikrinamą pagal Partnerystės susitarimo 52 straipsnį, galima pateisinti privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais.

144. Nors Taryba nenurodo privalomojo bendrojo intereso pagrindo, manau, kad iš jos argumentų, grindžiamų Partnerystės susitarimo 99 straipsniu, galima daryti išvadą, kad ji mano, jog laisvo kapitalo judėjimo apribojimas pateisinamas viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo pagrindais.

145. Iš tikrųjų, kadangi ribojamosios priemonės, patvirtintos Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 1 straipsnio 3 dalyje ir III priede, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 5 straipsnio 3 dalyje ir VI priede, buvo nustatytos „reaguojant į Rusijos [Federacijos] veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje“[74], ir „siekiant padidinti Rusijos veiksmų, kuriais siekiama pakenkti Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, sąnaudas ir remti taikų krizės sprendimą“[75], jos, mano manymu, gali būti pateisintos viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo pagrindais.

146. Iš Sprendimo 2014/512 ir Reglamento Nr. 833/2014 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Sąjunga ir jos valstybės narės apie ribojamųjų priemonių Rusijos Federacijos atžvilgiu priėmimą iš pradžių paskelbė viešai ir kad šios priemonės buvo nustatytos ir laipsniškai išplėstos atsižvelgiant į tai, kad Rusija nereagavo.

147. Kadangi ribojamosiomis priemonėmis siekiama „padidinti Rusijos [Federacijos] veiksmų, kuriais siekiama pakenkti Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, sąnaudas ir remti taikų krizės sprendimą“[76], o *Rosneft* yra naftos bendrovė, kuri turi didžiausias naftos atsargas ir kurios naftos gavyba tarp bendrovių, kurių akcijos platinamos Rusijos biržoje, yra didžiausia (daugiau kaip 40 % naftos, gaunamos Rusijos Federacijoje[77]), be to, Rusijos valstybei priklauso 69,5 % šios bendrovės kapitalo, manau, jog apribojimai, nustatyti Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 1 straipsnio 3 dalyje ir III priede, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 5 straipsnio 3 dalyje ir VI priede, yra būtini siekiant daryti spaudimą, kuris gali leisti įgyvendinti minėtame sprendime ir minėtame reglamente nurodytą tikslą „padidinti Rusijos veiksmų, kuriais siekiama pakenkti Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, sąnaudas ir remti taikų krizės sprendimą“[78]. Todėl šios ribojamosios priemonės atitinka proporcingumo principą.

73 — Ši byla taip pat buvo susijusi su laisvo kapitalo judėjimo apribojimais, prieštaraujančiais 1995 m. liepos 17 d. Briuselyje pasirašytam Europos ir Vidužemio jūros regiono šalių asociacijos susitarimui, steigiančiam Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Tuniso Respublikos asociaciją, Europos [b]endrijos bei Europos anglių ir plieno bendrijos vardu patvirtintam 1998 m. sausio 26 d. Tarybos ir Komisijos sprendimu 98/238/EB, EAPB (OL L 97, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 28 t., p. 187), ir 2002 m. birželio 17 d. Liuksemburge pasirašytam Europos ir Vidužemio jūros regiono šalių asociacijos susitarimui, steigiančiam Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Libano Respublikos asociaciją, Europos [b]endrijos vardu patvirtintam 2006 m. vasario 14 d. Tarybos sprendimu 2006/356/EB (OL L 143, p. 1).

74 — Sprendimo 2014/512 8 konstatuojamoji dalis.

75 — Reglamento Nr. 833/2014 2 konstatuojamoji dalis.

76 — Reglamento Nr. 833/2014 2 konstatuojamoji dalis.

77 — Žr. *Rosneft* interneto svetainę (http://www.rosneft.com/about/).

78 — Reglamento Nr. 833/2014 2 konstatuojamoji dalis.

iv) Dėl Partnerystės susitarimo 99 straipsnio

148. Jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad esama Partnerystės susitarimo 10 straipsnio 1 dalies, 12 straipsnio, 36 straipsnio ir 52 straipsnio 2, 5 ir 9 dalių nepateisinamo apribojimo, manau, kaip ir Jungtinės Karalystės, Estijos ir Prancūzijos vyriausybės bei Taryba ir Komisija, kad jį būtų galima pateisinti pagal minėto susitarimo 99 straipsnio 1 dalies d punktą, pagal kurį Sąjungai leidžiama imtis „priemonių <…>, kurias ji laiko būtinomis siekiant apginti savo esminius saugumo interesus <…> karo ar karo grėsmę keliančios didelės tarptautinės įtampos metu“ [79].

149. Jei, kaip nurodyta šios išvados 105 punkte, Taryba turi didelę diskreciją užsienio ir saugumo politikos srityse, tas pats pasakytina ir tuo atveju, kai Taryba konstatuoja karo grėsmę keliančios didelės tarptautinės įtampos buvimą.

150. Viena vertus, primintina, kad priimdama šioje byloje aptariamas ribojamąsias priemones Taryba rėmėsi „Rusijos Federacijos įvykdyt[u] Ukrainos suverenumo ir teritorinio vientisumo pažeidim[u], kuris nebuvo išprovokuotas“ [80], „bendrovės „Malaysian Airlines“ MH17 reisu skridusio lėktuvo numušim[u] <…> Donecke“ [81] ir „neteisėt[u] Krymo ir Sevastopolio prijungim[u]“ [82].

151. Kita vertus, pabrėžtina, kad Rusijos Federacija turi veto teisę JT Saugumo Taryboje. Taigi neverta ieškoti grėsmės taikai konstatavimo šios tarybos rezoliucijose [83] ar net rezoliucijų, kurių ši taryba nepriėmė dėl Rusijos Federacijos (faktinio ar galimo) pasinaudojimo turima veto teise, projektuose [84].

152. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, manau, kad Taryba nepadarė akivaizdžios klaidos, vertindama padėties rimtumą, susijusį su tarptautine įtampa, tvyrojusia tuo metu, kai buvo priimami Sprendimas 2014/512 ir Reglamentas Nr. 833/2014.

c) Dėl negaliojimo pagrindo, susijusio su tariamu pareigos motyvuoti (SESV 296 straipsnis) neįvykdymu

153. Rosneft teigimu, Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnyje, 3a straipsnyje, 4 straipsnio 3 ir 4 dalyse bei II priede nėra įvykdyta pareiga motyvuoti, tenkanti Tarybai pagal SESV 296 straipsnį, nes šiame reglamente nepaaiškinama, nei kaip, nei kodėl tai, kad veikiama prieš Rusijos naftos pramonę arba prieš ją pačią šiose nuostatose pasirinktu būdu, padeda įgyvendinti tikslą, kurio siekiama atitinkamomis priemonėmis, nurodytą minėto reglamento 2 [85] ir 4 [86] konstatuojamosiose dalyse.

79 — Versijoje prancūzų kalba, kurią patvirtina versija rumunų kalba, kalbama apie „cas de guerre ou de grave tension internationale *menaçant de déboucher sur un conflit armé*“ (karą ar *karinio konflikto grėsmę keliančią* didelę tarptautinę įtampą), o versijoje anglų kalba, kurią patvirtina versijos visomis kitomis kalbomis – apie „time of war or serious international tension *constituting threat of war*“ (karą ar *karo grėsmę reiškiančią* didelę tarptautinę įtampą). Išskirta mano.

80 — Sprendimo 2014/512 1 konstatuojamoji dalis. Teismo posėdyje Taryba nurodė asociacijos susitarimą, kurį Sąjunga pasirašė su Ukraina 2014 m., ir aplinkybę, kad Ukrainą apima Europos kaimynystės politika. Taryba pabrėžė, kad karo grėsmę kelianti tarptautinė įtampa nebūtinai turi būti susijusi vien su Sąjungos teritorija. Be to, buvo aiškiai nustatyta, kad šalia Sąjungos esančios valstybės teritorijoje vyko karas.

81 — Sprendimo 2014/512 5 konstatuojamoji dalis.

82 — Reglamento Nr. 833/2014 1 konstatuojamoji dalis.

83 — Žr. JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2166(2014), kurią galima rasti JT Saugumo Tarybos interneto svetainėje (http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2166.pdf).

84 — Tai rezoliucijų projektai S/2014/189 ir S/2015/562, kuriuos galima rasti JT Saugumo Tarybos interneto svetainėje http://www.securitycouncilreport.org/un-documents/ukraine/).

85 — „Todėl manoma esant tikslinga taikyti papildomas ribojamąsias priemones siekiant padidinti Rusijos veiksmų, kuriais siekiama pakenkti Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, sąnaudas ir remti taikų krizės sprendimą“.

86 — „Taip pat tikslinga taikyti tam tikrų technologijų tiesioginio ar netiesioginio pardavimo, tiekimo, perdavimo ar eksporto Rusijos naftos pramonei apribojimus, nustatant išankstinio leidimo reikalavimą“.

154. Rosneft taip pat teigia, kad yra pažeistas SESV 296 straipsnis, kiek tai susiję su Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktais, 1 straipsnio 3 dalimi ir III priedu, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalies b–d punktais, 5 straipsnio 3 dalimi ir VI priedu, nes šios nuostatos, nors aiškiai taikomos *Rosneft*, neleidžia jai nustatyti, kodėl vien aplinkybė, kad Rusijos valstybė yra jos pagrindinė akcininkė, gali turėti reikšmės įgyvendinant tikslą, kurio siekiama atitinkamomis priemonėmis, nurodytą minėto reglamento 2[87] ir 5[88] konstatuojamosiose dalyse.

155. Mano nuomone, nagrinėjamu atveju pareiga motyvuoti nėra neįvykdyta.

156. Kaip nusprendė Teisingumo Teismas Sprendimo *Taryba / Bamba* (C-417/11 P, EU:C:2012:718) 53 punkte, „motyvai, kuriuos nurodyti reikalaujama pagal SESV 296 straipsnį, turi būti pritaikyti prie nagrinėjamo akto pobūdžio ir aplinkybių, kuriomis jis buvo priimtas. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į bylos aplinkybes, ypač į akto turinį, motyvų, kuriais remiamasi, pobūdį bei į interesą gauti paaiškinimų, kurį asmenys, jeigu šis aktas jiems skirtas, arba kiti asmenys, su kuriais šis aktas tiesiogiai bei konkrečiai susijęs, gali turėti. Nurodant motyvus, nereikalaujama tiksliai nurodyti visų svarbių faktinių ir teisinių aplinkybių, nes tai, ar akto motyvacija yra pakankama, turi būti vertinama atsižvelgiant ne tik į jo tekstą, bet ir į priėmimo aplinkybes bei nagrinėjamąją sritį reglamentuojančių teisės normų visumą“.

157. Be to, dėl ribojamųjų priemonių fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu, kaip antai lėšų įšaldymo, buvusio bylos, kurioje priimtas Sprendimas *Taryba / Bamba* (C-417/11 P, EU:C:2012:718), dalyku, Teisingumo Teismas šio sprendimo 54 punkte nusprendė, kad „asmens nenaudai priimtas aktas yra pakankamai motyvuotas, jeigu jis buvo priimtas suinteresuotajam asmeniui žinomomis aplinkybėmis, leidžiančiomis suprasti jo atžvilgiu priimtos priemonės esmę“.

158. Būdama didžiausia Rusijos naftos bendrovė, kurios 69,5 % kapitalo priklauso Rusijos valstybei[89], kurios apskaičiuotasis bendras turtas yra daugiau kaip 1 000 milijardų Rusijos rublių ir kuri ne mažiau kaip 50 % apskaičiuotųjų pajamų gauna iš žalios naftos ar naftos produktų pardavimo arba transportavimo[90], *Rosneft* tikrai gali įvertinti naftos sektoriaus svarbą pagal pajamas Rusijos Federacijos biudžetui[91] ir priežastį, dėl kurios tai, kad jai taikomos ribojamosios priemonės, numatytos Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 1 straipsnio 3 dalyje ir III priede, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalies b–d punktuose, 5 straipsnio 3 dalyje ir VI priede, gali „ *padidinti Rusijos veiksmų*, kuriais siekiama pakenkti Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, *sąnaudas* ir remti taikų krizės sprendimą“[92].

159. Tas pats pasakytina ir apie priemones, numatytas Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnyje, 3a straipsnyje, 4 straipsnio 3 ir 4 dalyse ir II priede, kurios nėra ribojamosios priemonės *Rosneft* atžvilgiu[93], bet taikomos apskritai Rusijos naftos pramonei.

87 — Žr. 85 išnašą.

88 — „Taip pat tikslinga taikyti apribojimus tam tikroms finansų įstaigoms patekti į kapitalo rinką, išskyrus tarptautinį statusą turinčias Rusijoje įsikūrusias įstaigas, įsteigtas pagal tarpvyriausybinius susitarimus su Rusija kaip viena iš akcininkių“.

89 — Žr. šios išvados 147 punktą. Pridurtina, kad pagal *Rosneft* metinę ataskaitą už 2013 m. ji savo akcininkams išmokėjo dividendų už 85 milijardus Rusijos rublių ir į Rusijos biudžetą sumokėjo daugiau kaip 1 milijardą Rusijos rublių kitų mokesčių nei pajamų mokestis (žr. *Rosneft* interneto svetainę, http://www.rosneft.com/attach/0/02/90/Rosneft_FS_2013_ENG_SIGNED_FINAL.pdf).

90 — Žr. Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalies b punktą ir VI priedą.

91 — Prezidento Vladimiro Putino teigimu, iš naftos pramonės gautos pajamos į Rusijos Federacijos biudžetą 2013 m. sudarė apie 191–194 milijardus JAV dolerių (žr. http://rbth.com/news/2014/04/17/russia_had_revenues_of_191-194_bln_from_oil_28_bln_from_gas_in_2013_-_pu_35970.html).

92 — Reglamento Nr. 833/2014 2 konstatuojamoji dalis. Išskirta mano.

93 — Žr. šios išvados 82–85 punktus.

d) Dėl negaliojimo pagrindo, susijusio su tariamu teisės į gynybą, teisės į veiksmingą teisminę gynybą ir teisės susipažinti su bylos dokumentais pažeidimu

160. Rosneft teigimu, Tarybai atsisakius suteikti jai išskirtinę galimybę susipažinti su informacija ir įrodymais, susijusiais su esminiais klausimais, kaip antai priežastimi, dėl kurios *Rosneft* minima Sprendime 2014/512 ir Reglamente Nr. 833/2014, arba kodėl atitinkamos priemonės vieniems naftos pramonės sektoriams taikomos, o kitiems ne, buvo pažeista jos teisė į gynybą, teisė į veiksmingą teisminę gynybą ir teisė susipažinti su bylos dokumentais.

161. Iš dokumentų, pridėtų prie *Rosneft* ir Tarybos rašytinių pastabų matyti, kad remdamasi 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais [94] *Rosneft* siekė, kad jai būtų suteikta išskirtinė galimybė susipažinti (angl. *privileged access*) su Tarybos dokumentais, kad galėtų jais pasinaudoti, kiek tai susiję su ieškiniu dėl panaikinimo, šiuo metu Bendrojo Teismo nagrinėjamu byloje *NK Rosneft ir kt. / Taryba* (T-715/14).

162. Perskaičius šiuos dokumentus galima daryti išvadą, kad *Rosneft* naudojosi šiame reglamente nustatytais visuomenei skirtais susipažinimo su dokumentais būdais kaip *document discovery* procedūra – prašymo leisti susipažinti su dokumentais procedūra, taikoma pagal bendrosios teisės (angl. *common law*) ir tarptautinio arbitražo sistemas [95].

163. Nors, mano nuomone, Reglamentas Nr. 1049/2001 nėra pritaikytas tam, kad juo remiantis būtų galima tinkamai suteikti išskirtinę galimybę susipažinti su dokumentais, reikalingais vykstant teismo procesui [96], iš dokumentų, kuriuos prie savo rašytinių pastabų pridėjo *Rosneft* ir Taryba, matyti, kad pastaroji neatmetė prašymų pateikti dokumentus, kuriuos vertino remdamasi Reglamentu Nr. 1049/2001.

164. Tačiau, kadangi šiuo pagrindu *Rosneft* teigia, jog Taryba nepagrįstai atsisakė leisti jai susipažinti su dauguma jos prašytų pateikti dokumentų, manau, kad šis pagrindas nepriimtinas atsižvelgiant į teismo praktiką, įtvirtintą Sprendime *TWD Textilwerke Deggendorf* (C-188/92, EU:C:1994:90), kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad „pagal teisinio saugumo reikalavimus pagalbos gavėjas <…>, kuris galėjo ginčyti šį sprendimą, bet praleido privalomą terminą, šiuo atžvilgiu numatytą [SESV 263] straipsnio [šeštoje] pastraipoje, neturi galimybės ginčyti jo teisėtumo nacionaliniuose teismuose, pareikšdamas ieškinį dėl šio sprendimo įgyvendinimo priemonių, kurių ėmėsi nacionalinės valdžios institucijos“ [97].

165. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad iš Tarybos laiškų, skirtų *Rosneft*, matyti, jog Taryba, remdamasi Reglamento Nr. 1049/2001 8 straipsnio 1 dalimi, pranešė jai apie galimybę pagal SESV 263 straipsnį pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, susijusį su daliniu jos prašymo pateikti dokumentus atmetimu.

166. Kadangi Tarybos sprendimai, kuriais *Rosneft* iš dalies sudaryta galimybė susipažinti su jos prašytais dokumentais, buvo tiesiogiai ir konkrečiai su ja susiję, jos ieškinys neabejotinai būtų buvęs priimtinas [98].

94 — OL L 145, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 331.

95 — Paprastai pagal civilinio kodekso sistemas kiekviena šalis turi pateikti savo įrodymus, o pagal *common law* sistemą šalys gali prižiūrint teismui kreiptis viena į kitą su prašymu pateikti dokumentus (*request for document production*).

96 — Pavyzdžiui, pagal šio reglamento 4 straipsnio 1 dalies a punktą Sąjungos institucijos gali nesuteikti galimybės susipažinti su dokumentais, dėl kurių atskleidimo nukentėtų visuomenės intereso, susijusio su tarptautiniais santykiais, apsauga (o tai atitinka „crown privilege“ (valstybės paslaptis) arba „public-interest immunity“ (viešojo intereso imunitetas) sąvoką). Priešingai, taikant *document discovery* procedūrą teismas galėtų nurodyti pateikti tokios rūšies dokumentą su konfidencialumo sąlyga, jei paaiškėja, jog šis dokumentas būtinas tam, kad jį pateikti prašanti šalis galėtų ginti savo teises.

97 — 17 punktas. Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Nachi Europe* (C-239/99, EU:C:2001:101, 29 ir 30 punktai) ir *National Farmers' Union* (C-241/01, EU:C:2002:604, 26 punktas).

98 — Žr. sprendimus *Accrington Beef ir kt.* (C-241/95, EU:C:1996:496, 15 punktas), *Nachi Europe* (C-239/99, EU:C:2001:101, 40 punktas) ir *Bavaria ir Bavaria Italia* (C-343/07, EU:C:2009:415, 40 punktas).

167. Bet kuriuo atveju perskaičius *Rosneft* Tarybai pateiktus prašymus suteikti išskirtinę galimybę susipažinti su dokumentais matyti, kad:

— šiuose prašymuose labai dažnai nėra pateikiamas pakankamai išsamus konkrečios ir apibrėžtos dokumentų rūšies, kuri pagrįstai ir, *Rosneft* manymu, gali egzistuoti, aprašymas,

— šiuose prašymuose nėra paaiškinta, kodėl prašomi dokumentai reikšmingi bylai ir sprendimui joje priimti, ir kad

— šiuose prašymuose nėra nei nurodyta, kad *Rosneft* jau neturi, nesaugo ar netvarko šių dokumentų, nei paaiškinta, kodėl ji mano, kad juos turi, saugo ar tvarko Taryba.

168. Neatsižvelgdama į tai Taryba vis dėlto sudarė įvairių dokumentų, kuriuos laikė susijusiais su *Rosneft* prašymais, sąrašą ir iš dalies atsisakė jai suteikti galimybę susipažinti su tam tikrais dokumentais, paaiškindama to priežastis.

169. Be to, kadangi Jungtinė Karalystė yra pagrindinės bylos šalis, niekas nekliudo *Rosneft*, laikantis Anglijos teisėje nustatytų taisyklių, susijusių su dokumentų pateikimu, kreiptis į ją su prašymu pateikti dokumentus, kuriuos ji turi, saugo ar tvarko kaip Tarybos narė. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi užtikrinti, kad Anglijos teisėje nustatytos dokumentų pateikimui taikomos taisyklės atitiktų veiksmingumo ir lygiavertiškumo principus [99].

170. Šiomis aplinkybėmis nemanau, kad Taryba išnagrinėjo *Rosneft* prašymą suteikti išskirtinę galimybę susipažinti su dokumentais taip, kad pažeidė jos teisę į gynybą, teisę į veiksmingą teisminę gynybą ir teisę susipažinti su bylos dokumentais.

e) Dėl negaliojimo pagrindo, susijusio su tariamu vienodo požiūrio principo pažeidimu

171. Rosneft teigimu, taikydama aptariamas ribojamąsias priemones Rusijos naftos sektoriui Taryba pažeidė vienodo požiūrio principą, nes jei pagrindinėje byloje aptariamomis ribojamosiomis priemonėmis buvo siekiama, kaip nurodyta Reglamento Nr. 833/2014 2 konstatuojamojoje dalyje, remti taikų krizės Ukrainoje sprendimą, šiuo tikslu visiškai nepaaiškinamas ir juo labiau nepateisinamas skirtingas požiūris į įmones, kurios, kaip ji, yra Rusijos naftos sektoriaus dalis, ir į įmones, veikiančias kituose sektoriuose.

172. Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, „pagal nediskriminavimo principą reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, nebent toks vertinimas būtų objektyviai pagrįstas“ [100].

173. Mano nuomone, *Rosneft* negali pagrįstai teigti, kad patyrė diskriminaciją.

174. Visų pirma pažymėtina, kad Rusijos naftos sektorius nėra vienintelis Rusijos ekonomikos sektorius, kuriam taikomos aptariamos ribojamosios priemonės. Sprendime 2014/512 ir Reglamente Nr. 833/2014 yra nuostatų, kurios susijusios ir su ginklavimosi, branduolinės energijos, orlaivių ir erdvėlaivių sektoriais, taip pat su bankų sektoriumi [101].

99 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Pfleiderer* (C-360/09, EU:C:2011:389, 24, 30 ir 31 punktai).

100 — Sprendimas *National Farmers' Union ir kt.* (C-354/95, EU:C:1997:379, 61 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *SCAC* (C-56/94, EU:C:1995:209, 27 punktas) ir *Garcia Avello* (C-148/02, EU:C:2003:539, 31 punktas).

101 — Tai Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 1 dalis, 1 straipsnio 2 dalies a punktas ir 3a straipsnis, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 2a straipsnis, 5 straipsnio 1 dalies a punktas ir 5 straipsnio 2 dalies a punktas.

175. Be to, *Rosneft* nepateikė įrodymų, kuriais būtų siekiama patvirtinti, kad yra kitų Rusijos naftos bendrovių, atitinkančių Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktuose ir Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalies b–d punktuose nurodytus kriterijus, kurioms tuo remiantis turėjo būti taikomos ribojamosios priemonės, tačiau jos nebuvo ar nėra taikomos.

176. Kaip pažymi Komisija, laikantis logikos, kuria vadovaujasi *Rosneft*, kiekvieną kartą, kai Taryba norėtų nustatyti ribojamąsias priemones trečiosios šalies atžvilgiu, ji neturėtų kitos išeities, kaip tik visiškai nutraukti ekonominius ir finansinius santykius su šia šalimi, o tai, be to, prieštarautų SESV 215 straipsnio 1 daliai, kurioje daroma nuoroda į „[Tarybos] sprendim[ą], priimt[ą] pagal [ES] sutarties V antraštinės dalies 2 skyrių, [kuris] numato ekonominių ir finansinių santykių <… >*visišką* nutraukimą *ar dalinį* apribojimą“ [102].

177. Taigi šį pagrindą reikia atmesti.

f) Dėl negaliojimo pagrindo, susijusio su tariamu piktnaudžiavimu įgaliojimais

178. Rosneft teigia, kad Reglamento Nr. 833/2014 2 konstatuojamojoje dalyje nurodžiusi, jog ribojamųjų priemonių tikslas – „padidinti Rusijos veiksmų, kuriais siekiama pakenkti Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, sąnaudas ir remti taikų krizės sprendimą“ [103], Taryba piktnaudžiavo įgaliojimais, nes iš tikrųjų siekė apriboti Rusijos bendrovių pajėgumą ir toliau augti bei padaryti ilgalaikės žalos Rusijos energijos sektoriui.

179. Pagal Teisingumo Teismo praktiką „[įgaliojimais piktnaudžiaujama] tuomet, kai institucija naudojasi savo įgaliojimais tik ar iš esmės siekdama kitų nei nurodyti tikslų arba siekdama išvengti Sutartyje numatytos konkrečiu atveju taikytinos procedūros“ [104].

180. Šiuo atžvilgiu *Rosneft* remiasi Komisijos darbiniu dokumentu [105], pagal kurį ribojamosiomis priemonėmis Rusijos naftos bendrovių atžvilgiu „siekiama iš tam tikrų Rusijos valstybinių bendrovių, turinčių strateginę reikšmę, atimti galimybę naudotis tarptautiniais ir Europos finansiniais šaltiniais, taip sudarant valstybei netiesioginių finansinių sąnaudų ir apribojant šių bendrovių tolesnio augumo pajėgumą“ [106].

181. Tačiau šis dokumentas visiškai nepatvirtina teiginio, kad „Taryba siekė *vien* apriboti Rusijos bendrovių pajėgumą ir toliau augti“ [107]. Priešingai, nurodytas aptariamų ribojamųjų priemonių tikslas – „padidinti Rusijos veiksmų, kuriais siekiama pakenkti Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei, sąnaudas“ [108], o tai atitinka tikslą, nurodytą Komisijos darbiniame dokumente.

182. Bet kuriuo atveju vieno dokumento, laikomo „darbiniu“ ir priimto kitos institucijos nei ta, kuri priėmė aptariamą teisės aktą, negali pakakti siekiant pagrįsti piktnaudžiavimą įgaliojimais.

183. Taigi šį pagrindą reikia atmesti.

102 — Išskirta mano.

103 — Taip pat žr. šio reglamento 4 ir 5 konstatuojamąsias dalis bei Sprendimo 2014/512 8 konstatuojamąją dalį.

104 — Sprendimas *Dalmine / Komisija* (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 99 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimo *Bank Melli Iran / Taryba* (T-390/08, EU:T:2009:401) 50 punktą, patvirtintą Sprendimo *Bank Melli Iran / Taryba* (C-548/09 P, EU:C:2011:735) 74 punktu.

105 — Komisijos tarnybų darbo dokumentas dėl kapitalo judėjimo ir mokėjimų laisvės (2015 m. kovo 5 d.), 6902/15 – SWD (2015) 58 *final*, kurį galima rasti Tarybos interneto svetainėje adresu http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6902-2015-INIT/en/pdf

106 — Ten pat, p. 36 („[t]hese measures aim to cut strategic state-owned Russian companies off from ES and international financing sources, thus imposing an indirect financial cost to the state and limiting their ability to grow in the future“). Išversta mano.

107 — Išskirta mano.

108 — Reglamento Nr. 833/2014 2 konstatuojamoji dalis.

g) Dėl negaliojimo pagrindo, susijusio su tariamu Sprendimo 2014/512 ir Reglamento Nr. 833/2014 prieštaravimu

184. Rosneft teigia, kad esama prieštaravimo tarp Sprendimo 2014/512 4 straipsnio 4 dalies formuluotės ir Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 5 dalies antros pastraipos formuluotės. Pagal pirmąją nuostatą valstybėms narėms nesuteikiama jokia diskrecija dėl draudimo neišduoti leidimo, susijusio su sutartimis, sudarytomis iki 2014 m. rugpjūčio 1 d., o pagal antrąją jos gali leisti, taigi ir atsisakyti leisti, vykdyti prievolę, tenkančią pagal tokias sutartis.

185. Primintina, kad Reglamentas Nr. 833/2014 – tai Sąjungos teisės aktas, priimtas remiantis SESV 215 straipsniu, pagal kurį Taryba gali priimti „reikiamas priemones“, nagrinėjamu atveju – ribojamąsias priemones, „kai sprendimas, priimtas pagal [ES] sutarties V antraštinės dalies 2 skyrių, numato“ ekonominių ir finansinių santykių su trečiąja šalimi nutraukimą ar apribojimą arba ribojamųjų priemonių fizinių ar juridinių asmenų atžvilgiu priėmimą.

186. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad „priėmus [BUSP srities sprendimą] [Sąjunga] pagal [SESV] privalo imtis iš jo išplaukiančių priemonių“ [109]. Todėl, kaip pažymi Prancūzijos vyriausybė, priėmusi reglamentą pagal SESV 215 straipsnį Taryba turi atsižvelgti į pirma priimto BUSP srities sprendimo nuostatas.

187. Nepritariu Tarybos požiūriui, pagal kurį reglamentas, priimtas vadovaujantis SESV 215 straipsniu, yra nepriklausomas nuo BUSP srities sprendimo, priimto remiantis ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyriumi, ir net gali jam prieštarauti.

188. Teismo posėdyje Taryba šiuo atžvilgiu rėmėsi Sprendimo *Bank Melli Iran / Taryba* (C-548/09 P, EU:C:2011:735) 70 punktu, kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad „dėl <…> būtinybės į teisinių pagrindų sąrašą įtraukti Bendrąją poziciją 2007/140 užtenka konstatuoti, kad tokią būtinybę paneigia EB 301 straipsnio tekstas, nes jame numatyta galimybė imtis Bendrijos priemonių tais atvejais, kai bendroji pozicija ar bendrieji veiksmai, priimti pagal ES sutarties (*redakcija prieš Lisabonos sutartį*) nuostatas, susiję su BUSP, numato, kad Bendrija gali veikti. Šiame straipsnyje nurodyta, jog bendrosios pozicijos ar bendrųjų veiksmų reikia tam, kad galima būtų nustatyti Bendrijos priemones, tačiau nenumatyta, kad šios priemonės turi būti pagrįstos tokia bendrąja pozicija ar bendraisiais veiksmais“ [110].

189. Vis dėlto, kaip Teisingumo Teismas nurodė minėtame savo sprendimo punkte, SESV 215 straipsnio formuluotė nėra tokia pati kaip EB 301 straipsnio, kuriame numatomas atvejis, kai „bendroji pozicija ar bendrieji veiksmai, priimti pagal Europos Sąjungos sutarties nuostatas, susijusias su bendra užsienio ir saugumo politika, numato, kad Bendrija visiškai nutrauks arba iš dalies apribos ekonominius santykius su viena ar keletu trečiųjų šalių“.

190. Priešingai, dėl ribojamųjų priemonių, patvirtinamų visiškai nutraukus ar iš dalies apribojus ekonominius ir finansinius santykius su trečiąja šalimi, kaip antai nustatytų Sprendimo 2014/512 4 straipsnyje [111], pagal SESV 215 straipsnio 1 dalį Taryba privalo priimti reglamentą, kuriuo įgyvendinamos reikiamos priemonės [112].

109 — Sprendimo *Kadi ir Al Barakaat International Foundation / Taryba ir Komisija* (C-402/05 P ir C-415/05 P, EU:C:2008:461) 296 punktas.

110 — Išskirta mano.

111 — Žr. šios išvados 85 punktą.

112 — Žr. šios išvados 72 punktą.

191. Taigi, kadangi Sprendime 2014/512 buvo nustatytos ribojamosios priemonės siekiant, kad ekonominių ir finansinių santykių su trečiąja šalimi visiškas nutraukimas ar dalinis apribojimas būtų veiksmingas, šis sprendimas, kartu su SESV 215 straipsniu, turėjo būti įtrauktas į Reglamento Nr. 833/2014 teisinį pagrindą, o taip, beje, ir yra [113].

192. Todėl Reglamento Nr. 833/2014 nuostatos negali prieštarauti Sprendimo 2014/512 nuostatoms nepažeisdamos teisėtumo principo, kurio šiuo reglamentu, kaip ir bet kuriuo Sąjungos teisės aktu, turi būti laikomasi.

193. Nagrinėjamu atveju abiejų aptariamų nuostatų formuluotės skiriasi.
Sprendimo 2014/512 4 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad draudimas išduoti leidimą parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti įrangą arba teikti tam tikras paslaugas, nurodytas šio straipsnio 1 ir 2 dalyse, „*nedaro poveikio* sutarčių, sudarytų iki 2014 m. rugpjūčio 1 d., <…> vykdymui“ [114], o Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad „kompetentingos valdžios institucijos *gali* išduoti leidimą“ [115], jei pardavimas, tiekimas, perdavimas arba eksportas susijęs su įsipareigojimo, nustatyto sutartyje, sudarytoje iki 2014 m. rugpjūčio 1 d., vykdymu.

194. Kitaip tariant, pagal Sprendimą 2014/512 iki 2014 m. rugpjūčio 1 d. sudarytos sutartys lieka atsietos, o pagal Reglamentą Nr. 833/2014 valstybių narių valdžios institucijos gali išduoti leidimą parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti vykdant prievolę, tenkančią pagal iki 2014 m. rugpjūčio 1 d. sudarytą sutartį, arba tokio leidimo neišduoti.

195. Mano nuomone, tarp abiejų tekstų esama nesuderinamo prieštaravimo ir dėl šios išvados 185–192 punktuose nurodytų priežasčių manau, kad Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 5 dalies antra pastraipa yra negaliojanti.

h) Dėl negaliojimo pagrindo, susijusio su tariamu proporcingumo principo ir *Rosneft* pagrindinių teisių pažeidimu

196. Rosneft teigia, kad Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktai, 1 straipsnio 3 dalis, 7 straipsnis ir III priedas, taip pat Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnis, 3a straipsnis, 4 straipsnio 3–4 dalys, 5 straipsnio 2 dalies b–d punktai, 5 straipsnio 3 dalis, 11 straipsnio 1 dalis bei II ir VI priedai yra negaliojantys, nes yra neproporcingi nurodytam tikslui ir pažeidžia Chartijos 16 straipsnį (laisvė užsiimti verslu) bei 17 straipsnio 1 dalį (teisė į nuosavybę).

197. Remdamasi pirmiausia sprendimais *Bank Melli Iran / Taryba* (EU:T:2009:401) ir *Taryba / Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (EU:C:2013:776) *Rosneft* mano, kad Tarybos priimtos priemonės nėra nei būtinos, nei tinkamos, nes nėra pagrįsto ryšio tarp taikomų būdų ir tikslo, kurio siekiama minėtomis priemonėmis.

198. Rosneft teigia, kad pagal Sprendimo 2014/512 7 straipsnio 1 dalies a punktą ir Reglamento Nr. 833/2014 11 straipsnio 1 dalį leidžiama konfiskuoti jos turtą ir riboti pagal sutartis jos įgytas teises, t. y. jos teises į nuosavybę, užtikrinamas pagal Chartijos 17 straipsnio 1 dalį. Minėtomis nuostatomis viršijama tai, kas būtina, iš esmės nustatant, kad ne Rusijos sutarties šalys gali būti atleistos nuo bet kurios pagal sutartis, sudarytas su minėtame reglamente nurodytais subjektais, tenkančios prievolės, net jei kalbama apie įsipareigojimą teikti labai įvairią įrangą, kurios tik nedidelė dalis susijusi su minėto reglamento II priede nurodytomis technologijomis.

113 — „<…> atsižvelgdama į [SESV], ypač į jos 215 straipsnį, atsižvelgdama į [S]prendimą [2014/512], <…>“

114 — Išskirta mano.

115 — Išskirta mano.

199. Nepritariu šiems argumentams.

200. Kaip ir Jungtinės Karalystės, Estijos ir Prancūzijos vyriausybės bei Taryba ir Komisija, manau, kad *Rosneft* nurodytas ribojimas tėra neišvengiama Tarybos sprendimo, viena vertus, apriboti ekonominius ir finansinius santykius su Rusijos Federacija ir, kita vertus, nustatyti ribojamąsias priemones *Rosneft* atžvilgiu, pasekmė.

201. Kaip Teisingumo Teismas nurodė Sprendimo *Bank Melli Iran / Taryba* (C-548/09 P, EU:C:2011:735) 113 punkte, „šioje byloje nagrinėjamos pagrindinės teisės nėra absoliučios teisės ir gali būti nustatyti naudojimosi jomis apribojimai, jeigu jie pagrįsti [Sąjungos] siekiamais bendrojo intereso tikslais“ [116].

202. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas Sprendimo *Bosphorus* (C-84/95, EU:C:1996:312) 22 ir 23 punktuose nusprendė, kad „bet kuri sankcija savaime apima poveikį teisei į nuosavybę ir teisei laisvai verstis profesine veikla, taip padarydama žalos asmenims, kurie visai nėra atsakingi už padėtį, lėmusią sankcijų priėmimą“, ir kad „taip pat pažymėtina, jog ginčijamais teisės aktais siekiamų tikslų svarba galima pateisinti net ir dideles neigiamas pasekmes tam tikriems ūkio subjektams“ [117].

203. Nagrinėjamu atveju aptariamomis nuostatomis siekiama būtent apriboti Rusijos naftos sektoriaus aprūpinimą įranga ir finansavimą, taigi apsiribojama aiškiai apibrėžta sritimi, todėl taikant šias nuostatas nėra paveikiami visi be išimties Rusijos ūkio subjektai, neatsižvelgiant į jų strateginę reikšmę Rusijos ekonomikai.

204. Taigi, kaip pažymi Prancūzijos vyriausybė, atsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis buvo priimtos ginčijamos nuostatos, ir į jomis siekiamą tikslą padidinti Rusijos Federacijos veiksmų sąnaudas paveikiant strategiškai svarbius Rusijos ekonomikos sektorius, tarp jų – naftos sektorių, Taryba galėjo priimti aptariamas nuostatas, neviršydama to, kas tinkama ir būtina numatytam tikslui pasiekti.

205. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į antrojo klausimo a dalį atsakyti taip:

a) Išnagrinėjus šį klausimą nenustatyta nieko, kas galėtų paveikti

   — Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktų ir 1 straipsnio 3 dalies,

   — 7 straipsnio ir

   — III priedo,

taip pat

   — Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 1–4 dalių, 3 straipsnio 5 dalies pirmos ir trečios pastraipų ir 3 straipsnio 6–8 dalių,

   — 3a straipsnio,

   — 4 straipsnio 3 ir 4 dalių,

   — 5 straipsnio 2 dalies b–d punktų ir 5 straipsnio 3 dalies,

   — 11 straipsnio ir

116 — Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimą *Bosphorus* (C-84/95, EU:C:1996:312, 21 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

117 — Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimą *Bank Melli Iran / Taryba* (C-548/09 P, EU:C:2011:735, 114 punktas).

— II ir VI priedų galiojimą.

b) Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 5 dalies antra pastraipa yra negaliojanti.

C – *Dėl antrojo klausimo b dalies*

206. Antrojo klausimo b dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar tuo atveju, jei *Rosneft* ginčijamos ribojamosios priemonės galiotų, būtų pažeisti teisinio saugumo ir taikytino teisės akto apibrėžtumo (*nulla poena sine lege certa*) principai, jei valstybė narė, remdamasi Reglamento Nr. 833/2014 8 straipsniu, nustatytų baudžiamąsias sankcijas, Teisingumo Teismui dar pakankamai aiškiai neapibrėžus atitinkamo pažeidimo apimties.

1. Dėl priimtinumo

207. Tarybos teigimu, šis klausimas nepriimtinas, nes susijęs ne su Sąjungos teisės aktų galiojimu ar išaiškinimu, o su nacionalinės teisės aktų galiojimu atsižvelgiant į teisinio saugumo ir taikytino teisės akto apibrėžtumo (*nulla poena sine lege certa*) principus.

208. Jungtinės Karalystės vyriausybė ir Taryba taip pat teigia, kad šis klausimas hipotetinis, nes nėra susijęs su konkrečiu baudžiamųjų sankcijų, nustatytų atitinkamuose Jungtinės Karalystės teisės aktuose, taikymo atveju, be to, kiek tai susiję su *Rosneft*, šiaip ar taip, būtų neįmanoma, nes baudžiamosios sankcijos už Sprendimo 2014/512 ir Reglamento Nr. 833/2014 nuostatų pažeidimą taikomos tik Jungtinėje Karalystėje įsikūrusiems asmenims.

209. Nepritariu šiems argumentams. Mano nuomone, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai matyti, kad nacionalinis teismas nepateikia Teisingumo Teismui klausimų dėl Jungtinės Karalystės teisės aktų, priimtų įgyvendinant Reglamento Nr. 833/2014 8 straipsnio 1 dalį, galiojimo atsižvelgiant į nacionalinės teisės principus [118]. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar teisinio saugumo principą [119] ir taikytino baudžiamosios teisės akto apibrėžtumo (*nulla poena sine lege certa*) principą (Chartijos 49 straipsnis) reikia aiškinti taip, kad baudžiamosios sankcijos netaikytinos, jei Teisingumo Teismas nėra pakankamai patikslinęs atitinkamą pažeidimą apibrėžiančių sąvokų.

210. Taip pat nemanau, kad antrojo klausimo b dalis yra hipotetinio pobūdžio. Viena vertus, nors Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnis susijęs tik su pardavimu, tiekimu, perdavimu ar eksportu iš valstybių narių teritorijų [120], mano manymu, sankcijos, nustatytos 2014 m. Įsakyme dėl eksporto kontrolės (su Rusija, Krymu ir Sevastopoliu susijusios sankcijos) nėra taikomos vien Jungtinėje Karalystėje ar Sąjungoje įsikūrusiems asmenims [121]. Iš tikrųjų teismo posėdyje *Rosneft* teigė, kad ribojamųjų priemonių pažeidimo atveju ji galėtų būti patraukta baudžiamojon atsakomybėn kaip bendrininkė, ir Jungtinės Karalystės vyriausybė to neginčijo.

211. Bet kuriuo atveju dėl to, kad šios sankcijos negali būti taikomos *Rosneft*, klausimas netampa hipotetinis, nes iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą visai nematyti, kad *Rosneft* neturi teisės ginčyti priemonių, Jungtinės Karalystės priimtų pagal Reglamento Nr. 833/2014 8 straipsnį.

118 — Kalbama apie nacionalinės teisės aktus, minimus šios išvados 25 punkte, pagal kuriuos skiriamos baudžiamosios sankcijos už Reglamento Nr. 833/2014 nuostatų pažeidimą.

119 — Nuo seniai pripažįstamą Sąjungos teisėje (žr. Sprendimo *Racke*, 98/78, EU:C:1979:14, 20 punktą).

120 — Žr. šios išvados 127 punktą.

121 — Žr. šio įsakymo 1 straipsnio 2 dalies a punktą, pagal kurį „[a]n offence may be committed under this Order <…> in the United Kingdom by any person“, ir 4 straipsnio 2 dalį, pagal kurią „[a] person commits an offence and may be arrested if that person <…> is concerned in an activity <…> for which ES authorisation is required“.

212. Kita vertus, tai, kad *Rosneft* dar nebuvo skirta baudžiamoji sankcija, neturi reikšmės. Iš tikrųjų, kaip Teisingumo Teismas nusprendė Sprendimo *Unibet* (C-432/05, EU:C:2007:163) 64 punkte, „jeigu <…> vienintelė teisinė priemonė [šaliai] ginčyti nagrinėjamų nacionalinių nuostatų atitiktį [Sąjungos] teisei būtų vertimas išprovokuoti administracines ar baudžiamąsias procedūras ir užsitraukti galimas iš jų išplaukiančias sankcijas, to nepakaktų, kad jai būtų užtikrinta minėta veiksminga teisminė gynyba“.

213. Taigi reikia atsakyti į šį klausimą.

2. Dėl esmės

214. Rosneft teigimu, sąvokoms, apibrėžiančioms pažeidimus, pirmiausia sąvokoms „vandenys didesniame nei 150 metrų gylyje“ [122], „skalūnai“ [123], „finansinė parama“ [124] ir „vertybin[iai] popier[iai] <…>, [išleisti] po 2014 m. rugsėjo 12 d.“ [125], trūksta tikslumo ir aiškumo, būdingo baudžiamosioms sankcijoms. Todėl *Rosneft* mano, kad būtų pažeidžiami teisinio saugumo ir taikytino teisės akto apibrėžtumo (*nulla poena sine lege certa*) principai, jei valstybė narė taikytų baudžiamąsias sankcijas remdamasi Reglamento Nr. 833/2014 8 straipsniu, kai arba kol Teisingumo Teismas nėra pateikęs vienodo šių sąvokų išaiškinimo.

215. Kaip ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, manau, kad aptariamos sąvokos neginčijamai yra plačios reikšmės, tačiau abejoju, ar su jomis susijusių neaiškumų galiausiai pakanka teisiniam nesaugumui atsirasti.

216. Kaip Teisingumo Teismas nusprendė Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408) 217 punkte, „baudžiamųjų veikų ir bausmių apibrėžtumo princip[as] (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) <…> negali būti aiškinama[s] taip, kad [pagal jį] draudžia[ma] baudžiamosios atsakomybės aiškinimo raid[a]“.

217. Toliau dėstydamas savo argumentus Teisingumo Teismas nusprendė, kad „numatymo“ sąvoka didele dalimi priklauso nuo nagrinėjamos nuostatos teksto, nuo ja reglamentuojamos srities bei nuo adresatų skaičiaus ir požymių. Galimybė prognozuoti įstatymą neprieštarauja tam, kad suinteresuotasis asmuo būtų priverstas pasinaudoti specialisto patarimais, siekdamas susiklosčiusiomis aplinkybėmis tinkamai įvertinti pasekmes, kuri[ų] gali atsirasti dėl tam tikro akto. Tai visų pirma pasakytina apie profesinę veiklą vykdančius asmenis, įpratusius savo profesijoje elgtis labai apdairiai. Todėl iš jų galima tikėtis, kad jie ypač rūpestingai vertins savo veiklos riziką“ [126].

218. Iš šio sprendimo matyti, kad vien dėl galimo skirtingo baudžiamosios teisės normos aiškinimo ji automatiškai netampa prieštaraujančia teisinio saugumo ir taikytino teisės akto apibrėžtumo (*nulla poena sine lege certa*) principams. Iš tikrųjų yra daug baudžiamosios teisės normų, kuriose vartojamos sąvokos negali būti iškart aiškinamos vienodai.

122 — Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 3 dalies a punktas ir 3a straipsnio 1 dalies a punktas. *Rosneft* teigimu, esama didelių vandens plotų, kurių gylis būna labai įvairus, taigi vienur vandens gylis yra didesnis nei 150 metrų, o kitur – mažesnis nei 150 metrų. Šiomis aplinkybėmis, *Rosneft* manymu, Reglamente Nr. 833/2014 nėra nurodytas taškas, nuo kurio turi būti matuojama 150 metrų, taip pat nenurodyta, ar draudžiama gręžti vertikaliai, taške, kuriame jūros gylis mažesnis nei 150 metrų, ir gręžti skersai, taško, esančio uoloje, kuri yra didesniame nei 150 metrų gylyje, link.

123 — Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 3 dalies c punktas ir 3a straipsnio 1 dalies c punktas. *Rosneft* teigia, kad dėl skalūnų apibrėžties nėra jokio sutarimo nei geologiniame sektoriuje, nei apskritai, o Reglamente Nr. 833/2014 ji taip pat nepateikiama.

124 — Reglamento Nr. 833/2014 4 straipsnio 3 dalies b punktas. *Rosneft* teigimu, nėra jokios finansinės paramos sąvokos apibrėžties nei JT, nei Sąjungos aktuose, o Reglamente Nr. 833/2014 ji taip pat nepateikiama.

125 — Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalis. *Rosneft* teigimu, neįmanoma suprasti, ar pagal šią nuostatą draudžiama po 2014 m. rugsėjo 12 d. leisti TDP, liudijančius nuosavybės teisę į iki šios datos išleistas akcijas. Dėl išsamios TDP apibrėžties žr. šios išvados 133 išnašą.

126 — Sprendimas *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* (C-189/02 P,C-202/02 P,C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 219 punktas).

219. Kaip prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme pažymėjo *Her Majesty's Treasury* (Jungtinės Karalystės valstybės iždas) ir *Secretary of State for Business, Innovation and Skills* (verslo, inovacijų ir kompetencijų ministras), tuo atveju, jei kyla rimtų abejonių dėl kurios nors iš atitinkamų sąvokų aiškinimo, „suinteresuota įmonė visada gali kreiptis į teisėsaugos institucijas dėl paaiškinimo ir taip išvengti bet kurios persekiojimo už iš esmės netyčinius atitinkamų nuostatų pažeidimus rizikos“ [127].

220. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad pagal ESS 19 straipsnį valstybės narės privalo numatyti būtinas teisių gynimo priemones, kad ūkio subjektai galėtų ginčyti valstybių narių valdžios institucijų pateiktą Sprendime 2014/512 ir Reglamente Nr. 833/2014 vartojamų sąvokų aiškinimą.

221. Taigi nacionaliniai teismai galėtų pagal SESV 267 straipsnį teikti prašymus priimti prejudicinį sprendimą kiekvieną kartą, kai būtų tos nuomonės, kad Reglamente Nr. 833/2014 ir Sprendime 2014/512 vartojamos sąvokos nėra pakankamai aiškios (jei Teisingumo Teismas turėtų jurisdikciją), kaip, beje, nacionalinis teismas ir padarė šiuo atveju savo trečiajame klausime, kuris susijęs būtent su jo antrojo klausimo b dalyje nurodytų sąvokų aiškinimu.

222. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į antrojo klausimo b dalį atsakyti taip, kad pagal teisinio saugumo ir taikytino teisės akto apibrėžtumo (*nulla poena sine lege certa*) principus neatmetama valstybės narės galimybė remiantis Reglamento Nr. 833/2014 8 straipsniu skirti baudžiamąsias sankcijas Teisingumo Teismui dar pakankamai nepatikslinus sąvokų, kurios vartojamos šiame reglamente siekiant apibrėžti atitinkamo pažeidimo apimtį, prasmės.

D – *Dėl trečiojo klausimo a dalies*

223. Trečiojo klausimo a dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 833/2014 4 straipsnio 3 dalies b punkte vartojama sąvoka „finansinė parama“ apima banko arba kitos finansų įstaigos atliekamą mokėjimų tvarkymą.

224. Rosneft teigia, kad sąvokos „finansavimas ir finansinė parama“ turi būti aiškinamos kartu ir suprantamos kaip reiškiančios finansavimo ir su juo susijusių paslaugų teikimą, o tai neapima mokėjimų tvarkymo. *Secretary of State for Business, Innovation and Skills* (Verslo, inovacijų ir kompetencijų ministras) su šiuo teiginiu nesutinka ir tvirtina, kad mokėjimų tvarkymas yra finansinė parama, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 833/2014 4 straipsnio 3 dalies b punktą.

225. Kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šis klausimas labai svarbus, nes iš jam pateiktų įrodymų matyti, kad kompetentingos valstybių narių institucijos šias sąvokas aiškina skirtingai.

226. Iš tikrųjų iš rašytinių pastabų, pateiktų vykstant šiam procesui, matyti, kad Estijos vyriausybė ir Komisija [128] pritaria Jungtinės Karalystės vyriausybės pateiktam šių sąvokų aiškinimui, o Vokietijos vyriausybė – *Rosneft* pateiktam jų aiškinimui. Prancūzijos vyriausybė mano, kad „finansinės paramos“ sąvoka apima mokėjimų tvarkymą, su sąlyga, kad tokiais finansų įstaigos tvarkomais mokėjimais jų gavėjams suteikiami nauji ištekliai.

127 — *R* (*OJSC Rosneft Oil Company*) / *Her Majesty's Treasury and ors* [2015] EWHC 248 (Admin.), 53 punktas. Priešingai nei teoriniu atveju, dėl kurio pareiškiau kritiką savo išvados, pateiktos byloje *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija* (C-132/12 P, EU:C:2013:335) 62 punkte, nagrinėjamu atveju ši galimybė atrodo reali.

128 — Taryba nepateikė pastabų dėl to, kaip reikėtų atsakyti į trečiąjį klausimą.

227. Be to, pažymėtina, kad aptariamos sąvokos vartojamos daugelyje reglamentų, kuriuose nustatomos ribojamosios priemonės. Todėl Teisingumo Teismo sprendimas galėtų turėti pasekmių, peržengiančių šios bylos ribas [129].

228. Mano nuomone, atsakymas į šį klausimą negali būti griežtai neigiamas ar teigiamas.

229. Pirmiausia pažymėtina, kad pagal aptariamą nuostatą reikalingas išankstinis leidimas norint „teikti finansavimą arba finansinę paramą, susijusią su II priede nurodytais objektais, visų pirma įskaitant dotacijas, paskolas ir eksporto kredito draudimą, kurie skirti tiems objektams parduoti, tiekti, perduoti ar eksportuoti arba susijusiai techninei pagalbai teikti“.

230. Ši formuluotė reiškia, kad, kaip pažymi Jungtinės Karalystės vyriausybė, finansinė parama yra finansavimo alternatyva, o ne finansavimo sąvokos sinonimas ar į pastarosios apimtį patenkanti sąvoka. Taigi finansinės paramos sąvoka būtinai turi apimti ir kitus veiksmus nei tie, kuriuos apima finansavimo sąvoka.

231. Be to, aptariamoje nuostatoje pateikiami keli pavyzdžiai to, ką pagal ją reikia laikyti „finansavimu ar finansine parama“, t. y. „dotacijas, paskolas ir eksporto kredito draudimą“. Tačiau šis išvardijimas pradedamas žodžiu „įskaitant“, o tai reiškia, kad ši nuostata taikoma ir kitoms operacijoms, nors mokėjimų tvarkymas nėra aiškiai įvardytas.

232. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad 2014 m. gruodžio 16 d. Gairėse dėl tam tikrų Reglamento (ES) Nr. 833/2014 nuostatų įgyvendinimo [130] Komisija patikslino, kad „mokėjimo paslaugos bei garantiniai raštai ir (arba) akredityvai laikomi finansine parama ir yra draudžiami, jeigu yra susiję su komerciniu sandoriu, kuriam taikomas draudimas pagal 2 straipsnį“ [131].

233. Komisija taip pat patikslino, kad „bankai, veikiantys savo kliento vardu ar jo naudai, turėtų budriai stebėti savo klientų mokėjimus ir neleisti atlikti jokio mokėjimo, kuriuo būtų pažeidžiamas [r]eglamentas. Bankai korespondentai turėtų neleisti atlikti jokio mokėjimo, jeigu yra informacijos apie galimus [Reglamento] pažeidimus“ [132].

234. Taigi aptariama nuostata siekiama uždrausti bet kurią finansinio pobūdžio paramą, susijusią su sandoriais, kurie draudžiami pagal Reglamento Nr. 833/2014 4 straipsnio 4 dalį ir 3 straipsnio 5 dalį, t. y. su šio reglamento II priede išvardytų objektų pardavimu, tiekimu, perdavimu ar eksportu, jeigu yra rimtų priežasčių manyti, kad šis pardavimas, tiekimas, perdavimas ar eksportas susijęs su objektais, kurie tinkami kurios nors iš šio reglamento 3 straipsnio 3 dalyje nurodytų kategorijų naftos žvalgybos ir gamybos projektams vykdyti.

235. Kaip paaiškinta šios išvados 126–131 punktuose, Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 5 dalyje nurodyti ir pagal ją draudžiami sandoriai – tai sandoriai, kurie atliekami iš valstybių narių teritorijų.

236. Jei pagal Reglamentą Nr. 833/2014 nedraudžiama vykdyti šio reglamento II priede išvardytų trečiųjų šalių kilmės objektų, kurių paskirties vieta yra Rusijos Federacijoje, tranzito per Sąjungos teritoriją, tai reiškia, kad su šiais sandoriais susijusių mokėjimų tvarkymas nepatenka į sąvokos „finansinė parama“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 833/2014 4 straipsnio 3 dalies b punktą, apimtį.

129 — Žr., be kita ko, 2004 m. vasario 19 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 314/2004 dėl tam tikrų ribojančių priemonių Zimbabvei (OL L 55, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 18 sk., 3 t., p. 50), kuris vėliau buvo iš dalies pakeistas, 2 straipsnio b punktą ir 4 straipsnio 1 dalies a punktą, taip pat 2014 m. liepos 10 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 747/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Sudane, kuriuo panaikinami reglamentai (EB) Nr. 131/2004 ir (EB) Nr. 1184/2005 (OL L 203, p. 1), 2 straipsnio b punktą ir 3 straipsnį.

130 — C(2014) 9950 *final*.

131 — C(2014) 9950 *final*, p. 2.

132 — C(2014) 9950 *final*, p. 3.

237. Šiuo atžvilgiu nurodytina minėto reglamento 5 konstatuojamoji dalis, kurioje, nors ji susijusi su tam tikroms finansų įstaigoms taikomais patekimo į kapitalo rinką apribojimais, nustatytais šio reglamento 5 straipsnyje, patikslinama, kad „kitoms finansinėms paslaugoms, tokioms kaip <…> mokėjimo paslaugoms <…>, šis reglamentas netaikomas“.

238. Priešingai, su minėto reglamento II priede išvardytų objektų pardavimu, tiekimu, perdavimu ar eksportu iš Sąjungos teritorijos susijusių mokėjimų tvarkymui taikomas reikalavimas pateikti prašymą išduoti leidimą, kad kompetentingos valstybių narių institucijos galėtų patikrinti, ar atitinkamas mokėjimas ir sudarytas sandoris yra susiję su trimis atvejais, nurodytais Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 3 dalyje. Tik jei atitinkami objektai yra skirti šiuos tris atvejus atitinkančiam naudojimui Rusijoje, kompetentingos valdžios institucijos privalo atsisakyti išduoti leidimą.

239. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į trečiojo klausimo a dalį atsakyti taip, kad „finansinės paramos“ sąvoka, vartojama Reglamento Nr. 833/2014 4 straipsnio 3 dalyje, apima banko ar kitos finansų įstaigos atliekamą mokėjimo, su kuriuo susijusiam sandoriui taikoma šio reglamento 3 straipsnio 1 dalis, tvarkymą.

E – *Dėl trečiojo klausimo b dalies*

240. Trečiojo klausimo b dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalis nuo 2014 m. rugsėjo 12 d. draudžia TDP[133] leidimą ir kitus sandorius, susijusius su TDP, pagal indėlio sutartį, sudarytą su vienu iš VI priede išvardytų subjektų, dėl kurio nors iš šių subjektų akcijų, išleistų iki minėtos datos.

241. Rosneft teigia, kad draudimas nuo 2014 m. rugsėjo 12 d. leisti TDP neapima TDP, su kuriais susijusios akcijos buvo išleistos iki 2014 m. rugsėjo 12 dienos. Su šiuo aiškinimu nesutinka FCA, kurios manymu, šis draudimas taikomas nuo minėtos datos, neatsižvelgiant į susijusių akcijų išleidimo datą. FCA požiūriui pritaria ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

242. Mano nuomone, iš aptariamos nuostatos formuluotės aiškiai matyti, kad nuo 2014 m. rugsėjo 12 d. draudžiama leisti TDP, neatsižvelgiant į susijusių akcijų išleidimo datą.

243. Pagal Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalį „draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti, parduoti perleidžiamuosius vertybinius popierius <…>, kurių termino diena [terminas] viršija 30 dienų, teikti investicines paslaugas arba pagalbą išleidžiant šiuos perleidžiamuosius vertybinius popierius <…>, jeigu [jie išleisti] po 2014 m. rugsėjo 12 d[ienos]“.

244. Sąvoka „perleidžiamieji vertybiniai popieriai“ minėto reglamento 1 straipsnio f punkto i papunktyje apibrėžiama kaip „bendrovių akcijos ir kiti vertybiniai popieriai, lygiaverčiai bendrovių, ūkinių bendrijų ar kitų subjektų akcijoms, taip pat *depozitoriumo pakvitavimai dėl akcijų*“[134].

245. Kadangi šių nuostatų formuluotėje dėl susijusių akcijų niekaip nėra patikslinta galutinė data, aišku, kad draudimas leisti TDP taikomas neatsižvelgiant į susijusių akcijų išleidimo datą[135].

133 — TDP – tai sertifikatai, liudijantys nuosavybės teisę į tam tikrą skaičių bendrovės akcijų. Šie sertifikatai perleidžiamieji, todėl jie yra atskiri vertybiniai popieriai, kurie gali būti įtraukti į biržos prekybos sąrašą ir platinami kapitalo rinkoje neatsižvelgiant į susijusias akcijas, kurios gali būti atskirai kotiruojamos užsienio rinkoje. TDP leidžia depozitoriumai (dažnai investicijų bankai) pagal indėlio sutartis, šių depozitoriumų sudarytas su susijusių akcijų emitentais.

134 — Išskirta mano.

135 — Šiuo klausimu taip pat žr. 2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos gaires dėl tam tikrų Reglamento (ES) Nr. 833/2014 nuostatų įgyvendinimo (C(2014) 9950 *final*, p. 7).

246. Be to, mano manymu, tai logiška, nes, kaip pažymi FCA, TDP yra investavimo priemonės, kurios, tiesa, susijusios su bendrovės akcijomis, bet įtrauktos į biržos prekybos sąrašą ir platinamos atskirai nuo akcijų, su kuriomis yra susijusios. Todėl TDP sudaro galimybę trečiųjų šalių bendrovėms patekti į Sąjungos kapitalo rinkas ir jose padidinti kapitalą nebūtinai atitinkant nustatytus kriterijus ir sąlygas dėl jų akcijų įtraukimo į biržos prekybos sąrašą šiose rinkose.

247. Taip pat pažymėtina, kad, FCA teigimu, dabar išleisti TDP, patvirtinantys *Rosneft* akcijų turėjimą, sudaro tik 7,5 % jos viso akcinio kapitalo, nors pagal viršutinės ribos sumą, FCA jau leidžiamą dėl jos įtraukimo į biržos prekybos sąrašą ir leidimo platinti, galima į TDP konvertuoti apie 90 % jos kapitalo.

248. Tai reiškia, kad jei *Rosneft* teiginiui būtų pritarta, ribojamoji priemonė, įtvirtinta aptariama nuostata, netektų prasmės, nes dauguma *Rosneft* akcijų išleista iki 2014 m. rugsėjo 12 d., taigi ji galėtų ir toliau jas laisvai konvertuoti į TDP.

249. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į trečiojo klausimo b dalį atsakyti taip, kad pagal Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalį draudžiama nuo 2014 m. rugsėjo 12 d. leisti TDP, susijusius su šio reglamento VI priede išvardytų subjektų akcijomis, neatsižvelgiant į šių akcijų išleidimo datą.

F – *Dėl trečiojo klausimo c dalies*

250. Trečiojo klausimo c dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, kaip apibrėžti sąvoką „skalūnai“, vartojamą Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 3 dalyje ir 3a straipsnio 1 dalies c punkte, ir ar sąvoką „vandenys didesniame nei 150 metrų gylyje“, vartojamą šio reglamento 3 straipsnio 3 dalyje ir 3a straipsnio 1 dalies a punkte, reikia aiškinti taip, kad matavimai siekiant nustatyti, ar vandens gylis viršija 150 metrų, turi būti atliekami gręžimo vietoje arba kur nors kitur.

1. Dėl sąvokos „vandenys didesniame nei 150 metrų gylyje“

251. Kaip minėta šios išvados 214 punkte ir 122 išnašoje, esama didelių vandens plotų, kurių gylis būna labai įvairus, taigi vienur vandens gylis yra didesnis nei 150 metrų, o kitur – mažesnis nei 150 metrų. *Rosneft* teigimu, Reglamente Nr. 833/2014 nėra nurodytas taškas, nuo kurio turi būti matuojama 150 metrų, taip pat nenurodyta, ar draudžiama gręžti vertikaliai, taške, kuriame vandens gylis mažesnis nei 150 metrų, ir skersai, taško, esančio uoloje, didesniame nei 150 metrų gylyje, link.

252. Reikia pažymėti, kad *Rosneft*, Jungtinės Karalystės vyriausybės, Prancūzijos vyriausybės ir Komisijos [136] nuomonės dėl to, kaip aiškinti šias sąvokas, sutampa dėl to, kad, jų visų manymu, gylio matavimai turi būti atliekami gręžimo vietoje.

253. Pritariu šiam aiškinimui, kuris man atrodo logiškas.

254. Kaip ir Komisija, manau, kad 150 metrų turi būti matuojama vertikaliai, o tai reiškia, kad įmonė negali gręžti skersai, iš taško, kuriame vandens gylis yra 150 metrų ar mažesnis, naftos telkinio, esančio vietoje, kurioje vandens gylis didesnis nei 150 metrų, link.

255. Taip pat negalima gręžti vertikaliai, iš taško, kur vandens gylis mažesnis nei 150 metrų, paskui – skersai, naftos telkinio, esančio vietoje, kurioje vandens gylis didesnis nei 150 metrų, link.

256. Jei būtų leidžiama taip daryti, su sąlyga, kad tai tinkama techniniu požiūriu ir atsižvelgiant į pelną, ribojamoji priemonė galėtų būti apeita.

136 — Kitos pagrindinės bylos šalys ir įstojusios į ją šalys šiuo atžvilgiu nepateikė pastabų.

257. Be to, *Rosneft*, Prancūzijos vyriausybė ir Komisija (Jungtinės Karalystės vyriausybė šiuo atžvilgiu nepareiškė nuomonės) mano, kad 150 metrų kriterijus turi būti taikomas pačiai gręžimo vietai, o ne naftos telkinio, kuriame gręžiama, perimetrui.

258. Tai reiškia, kad gręžimui naftos telkinyje, kurio viena dalis yra didesniame nei 150 metrų gylyje, o kita – mažesniame nei 150 metrų gylyje, Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 3 dalis ir 3a straipsnio 1 dalies a punktas netaikomi, jeigu jis atliekamas taške, kur vandens gylis yra 150 metrų ar mažesnis.

259. Pritariu ir šiam aiškinimui.

2. Dėl sąvokos „skalūnai“

260. Sąvoką „skalūnai“ išaiškinti sudėtingiau.

261. Jungtinės Karalystės vyriausybė mano, kad Teisingumo Teismas negali atlikti mokslo ir geologinių įrodymų vertinimo, o Prancūzijos vyriausybės nuomone, ši sąvoka atitinka tikslią geologinę sąvoką, kurios Teisingumo Teismui nė nereikia aiškinti.

262. O *Rosneft* ir Komisija pateikia savuosius sąvokos „skalūnai“ aiškinimus, kurie yra visiškai skirtingi.

263. Remdamasi savo geologijos specialisto nuomone *Rosneft* siūlo apibrėžti „skalūnus“ kaip uolieną, turinčią kerogeno, kurios didžiąją dalį sudaro molis (kurio molio mineralų kiekis viršija 35 %) ir kurioje nėra žalios naftos.

264. Komisijos teigimu, aptariamos nuostatos apima projektus, kuriuos vykdant gali būti pagaminta nafta, neatsižvelgiant į tai, ar šaltiniai, esantys skalūnų telkiniuose, yra sudaryti iš kerogeno, ar iš žalios naftos, jei naudojamas hidraulinio ardymo metodas.

265. Šis aiškinimo skirtumas rodo, kad, priešingai, nei teigia Prancūzijos vyriausybė, dėl geologinės „skalūnų“ sąvokos kyla ginčų. Be to, kaip ir Jungtinės Karalystės vyriausybė, manau, kad Teisingumo Teismas negali pateikti mokslinių geologinių sąvokų, kaip antai skalūnų, apibrėžties, pirmiausia tuo atveju, kai atitinkamo teisės akto rengėjas, nagrinėjamu atveju – Taryba, šios sąvokos neapibrėžė.

266. Taigi nenorėdamas tarsi geologijos specialistas pateikti sąvokos „skalūnai“ apibrėžties pažymiu, kad, kaip nurodė Komisija, ši sąvoka vartojama sakinyje „projektai, kurie turi potencialą pagaminti naftą iš šaltinių, esančių skalūnų formacijose naudojant hidraulinio ardymo metodą“.

267. Abejoju, kad šis sakinys sudaro jo įgyvendinimo sunkumų šios srities specialistams, dirbantiems tiek suinteresuotose įmonėse, tiek kompetentingose valstybių narių valdžios institucijose. Iš tikrųjų, kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, „bent jau dauguma atveju atitinkamos srities specialistai supras šiomis apibrėžtimis nustatomas ribas, taigi <…> [*Rosneft*] nurodyti sunkumai yra veikiau hipotetiniai nei tikri ar bent jau kyla tik išimtiniais atvejais“ [137].

268. Tačiau pabrėžtina, kad aptariamos ribojamosios priemonės susijusios su naftos žvalgyba ir gavyba Rusijoje, todėl pateikiant sąvokos „skalūnai“ apibrėžtį reikia atsižvelgti į šioje šalyje esančių skalūnų formacijų pobūdį.

269. Taigi nemanau, kad Teisingumo Teismas gali pateikti mokslinę sąvokos „skalūnai“ apibrėžtį. Taip pat nemanau, kad ši apibrėžtis būtina įgyvendinant aptariamus Reglamento Nr. 833/2014 straipsnius.

137 — *R* (*OJSC Rosneft Oil Company*) / *Her Majesty's Treasury and ors* [2015] EWHC 248 (Admin.), 53 punktas.

270. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į trečiojo klausimo c dalį atsakyti taip, kad „vandenų didesniame nei 150 metrų gylyje“ matavimai turi būti atliekami vertikaliai nuo gręžimo taško.

VI – **Išvada**

271. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *High Court of Justice* (*England & Wales*), *Queen's Bench Division* (*Divisional Court*) (Aukštasis teismas (Anglija ir Velsas), Karalienės suolo skyrius (Skyriaus teismas), Jungtinė Karalystė) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. Remiantis ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniu sakiniu ir SESV 275 straipsniu, Teisingumo Teismas turi jurisdikciją pagal SESV 267 straipsnį priimti prejudicinį sprendimą dėl 2014 m. liepos 31 d. Tarybos sprendimo 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje, galiojimo pagal ESS 40 straipsnį, taip pat tikrinti šio sprendimo 1 straipsnio 2 dalies b–d punktų, 1 straipsnio 3 dalies ir 7 straipsnio teisėtumą.

2. a) Išnagrinėjus šį klausimą nenustatyta nieko, kas galėtų paveikti

   — Sprendimo 2014/512 1 straipsnio 2 dalies b–d punktų ir 1 straipsnio 3 dalies,

   — 7 straipsnio ir

   — III priedo,

   taip pat

   — 2014 m. liepos 31 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje, 3 straipsnio 1–4 dalių, 3 straipsnio 5 dalies pirmos ir trečios pastraipos ir 3 straipsnio 6–8 dalių,

   — 3a straipsnio,

   — 4 straipsnio 3 ir 4 dalių,

   — 5 straipsnio 2 dalies b–d punktų ir 5 straipsnio 3 dalies,

   — 11 straipsnio ir

   — II ir VI priedų galiojimą.

   Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 5 dalies antra pastraipa yra negaliojanti.

   b) Pagal teisinio saugumo ir taikytino teisės akto apibrėžtumo (*nulla poena sine lege certa*) principus neatmetama valstybės narės galimybė remiantis Reglamento Nr. 833/2014 8 straipsniu skirti baudžiamąsias sankcijas Teisingumo Teismui dar pakankamai nepatikslinus sąvokų, kurios vartojamos šiame reglamente ir kuriomis apibrėžiama atitinkamo pažeidimo apimtis, prasmės.

3. a) „Finansinės paramos“ sąvoka, vartojama Reglamento Nr. 833/2014 4 straipsnio 3 dalyje, apima banko ar kitos finansų įstaigos atliekamą mokėjimo, su kuriuo susijusiam sandoriui taikoma šio reglamento 3 straipsnio 1 dalis, tvarkymą.

b) Pagal Reglamento Nr. 833/2014 5 straipsnio 2 dalį draudžiama nuo 2014 m. rugsėjo 12 d. leisti tarptautinius depozitoriumo pakvitavimus, susijusius su šio reglamento VI priede išvardytų subjektų akcijomis, neatsižvelgiant į šių akcijų išleidimo datą.

c) „Vandenų didesniame nei 150 metrų gylyje“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 833/2014 3 straipsnio 3 dalį ir 3a straipsnio 1 dalies a punktą, matavimai turi būti atliekami vertikaliai nuo gręžimo taško.